1886 HUSZADIK ÉVFOLYAM. 247. SZÁM. BUDAPEST, HÉTFŐ, SZEPTEMBER 6.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI UTCZA 6. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . . 5 frt.
Egy fél évre . . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára helyben 6 kr., vidéken 7 kr.

EGYETÉRTÉS

KIADÓ-HIVATAL:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI UTCZA 6. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: Főügynökségünk: Stern Móricz hirdetési irodája, I. Wollzeile Nr. 22.
Oppelik A., I. Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolf, I., Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és Társa, I., Wollzeile Nr. 12.
Dukes Miksa, I., Riemergasse Nr 12.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Párisban: R. Mosse, 40, r. Notre-Dame-d.-Vict.
Agence Havas (place de la Bourse).

FORRADALOM BULGÁRIÁBAN.

Sándor fejedelem, mint több mult éjjeli táviratunk tüzetesen jelentette, kétségbevonhatatlanul nyilvánitotta, azt szándékát, hogy Bulgária trónjáról leköszön, mert a czár igy akarja s mert különben orosz okkupáczió következnék. Az a föltevés tehát, melyre a czár famózus távirata okot adott, megvalósult, habár nem tartják tehetetlennek, hogy két nap alatt a helyzet még annyira megváltozik, hogy a tényleges lemondás nem következik be és Sándor fejedelem Bulgáriában marad. Minden attól függ egyelőre, hogy a fejedelemhez hü hadsereg tisztjei miben állapodnak meg s ha föltétlenül fejedelmökhöz ragaszkodnak, képesek lesznek-e őt rábirni, hogy mindennel — és leginkább saját kijelentéseivel daczolva — Bulgáriában maradjon.

Mindaz, a mit e részben e pillanatban mondani lehetne, csupán merő kombináczió volna, melyet a legközelebbi órák eseményei is megczáfolhatnak. Csak az látszik egészen bizonyosnak, a mit Sándor fejedelem maga is mondott, hogy az esetre, ha a battenbergi herczeg meg akar maradni a bolgár trónon, Oroszország fegyveresen fog föllépni. A *Berl. Tageblattnak* egy bécsi levele szerint *Németország* és Ausztria-Magyarország nem is fogják ellenezni Oroszországnak Bulgáriába való benyomulását, csak kötelező igéreteket fognak kivánni az okkupáczió időtartamát illetőleg. Maga az orosz bevonulás a nevezett forrás szerint csupán rövid idő kérdése. Sándor fejedelemnek az utóda *Oldenburgi Sándor* herczeg lesz és semmiesetre sem Karagyorgyevics Péter. *Bosznia és Herczegovina annektálása sokkal csekélyebb dolog, semhogy az orosz-osztrák-magyar megegyezés árát képezhetné*, hanem hogy mi ez az ár, azt nem tudják.

Szerbia hivatalos köreinek Bulgáriához való közeledésével kapcsolatban a Vossische Zeitung arról ad hirt, hogy a *nagyszerbiai eszme* hivei, kiknek egyik czéljok *Milán megbuktatása* is, most erősebben mozgolódnak, mint valaha. Az agitácziónak és a folyamatban levő titkos tárgyalásoknak *Montenegro* a központja. Több jel mutat arra, hogy a bulgáriai események sok más czélzattal is vannak egybekötve s a nevezett berlini lap szerint Sándor fejedelem leköszönése jeladás lesz oly mozgalmakra és nyugtalanságokra, a melyekért, ha Oroszország talán igen, semmi más európai hatalom nem fogja egykönnyen elvállalni a felelősséget.

Konstantinápolyból jelentik, hogy az angol diplomáczia szakadatlanul abban fáradozik, hogy a portát a bolgár kérdésben való határozott föllépésre birja. Anglia konstantinápolyi képviselője, Sir Edward *Thornton*, azt az utasitást kapta, hogy sürgetően szólitsa fel a török kormányt, hogy határozottan helyeslését nyilvánitsa Sándor fejedelemnek a bolgár trónra való visszahelyezése fölött. Időközben azonban Sir E. Thorntont, mint egy konstantinápolyi távirat jelentette, hazahivták s helyét Nagy-Britannia eddigi bukaresti képviselője, Mr. *White* foglalta el, ki szintén nem ismeretlen egyéniség az Arany-Szarv körül.

Az *angol politikai körökre*, mint Londonból irják, kinos hatást tettek a német officziózus sajtónak a bulgáriai eseményekkel kapcsolatos fejtegetései. Határozottan tagadják azt a feltevést, mintha az angol keleti politikának végczélja az volna, hogy viszályt idézzen elő Angolország és a szövetséges középeurópai hatalmak közt, hogy ez által megakadályozzon oly politikai akcziót, mely a három császári szövetségen alapul, e szövetségen, a melynek keretéből Anglia ki van zárva. Az angol külügyi hivatal politikája, ezt határozottan mondhatni, nem ily czélokra irányul. Az angol kabinet minden lehetőt megtesz, hogy a három császári hatalommal szives viszonyt tartson fenn, s ámbár Anglia Oroszországnak Konstantinápoly felé való előnyomulását nem nézhetné épen elégülten, hangsulyozható, hogy Angliában ma már, tekintettel az angol érdekekre, korántsem tulajdonitanak a konstantinápolyi pozicziónak olyan fontosságot, mint Lord Palmerston vagy Lord Beaconsfield idejében. Igen kétséges, hogy Anglia háboruba bocsátkoznék-e a végből, hogy Oroszországot Konstantinápoly birtokbavételében megakadályozza. Sőt inkább Anglia az esetre, ha Oroszország Konstantinápolyt elfoglalná, hajlandó lenne Egyiptomot birtokba venni, ha bizonyos volna abban, hogy ez a birtok nem kerülne többe, mint a mennyit megér.

*

A **Hlas Naroda** a következő részleteket közli az államcsinyt követő napról, melyeket igaz ugyan, hogy tulszárnyaltak már az események, de eddig még nem jutottak nyilvánosságra. A nevezett lap tudósitója többek között a következőket is irja:

Hajnalban a nép összecsődült a palota előtt, és ott a Czankov hivei szidalmakkal halmozták el a fejedelmet. Reggeli 6 órakor megjelent Szukuarov, Nakov, Makedonszky és Czankov maga. Mindenki előretolakodott, hogy Karavelov politikájának legnagyobb ellenségét beszélni hallja. *Czankov* ekkor hangosan és érthetően a következőket mondta: «Drága bolgár testvéreim! Az a férfi, a ki nemzetünket hét éven át ellenségeskedésbe és veszélyes harczokba hozta más kormányokkal, már nincs közöttünk. A férfi, ki tizenegy havi gyalázatba döntött bennünket, (Czankov itt a háboru utáni eseményekre tett czélzást) távol van. Bulgária számára meghalt és ügyeinkre nézve ártalmatlanná van téve.» Eközben orosz egyenruhába öltözve lóháton adavágtatott Kesszjakov, egy volt orosz tiszt, ki most az első szófiai vendégfogadó, a palotával szemben levő «Hôtel Bulgaria» tulajdonosa. Czankov az emelvényről, melyről a néphez beszélt, leszállt, Kessziakov pedig a nép közé vágtatott, mely őt hangos kiáltásokkal üdvözölte, és kezével csendre intett. Keszsziakov hatalmas alak és pompás telivér lovon ült. Az orosz sapkát levette fejéről és a többi szónokhoz hasonlóan beszélt, dicsérve az érdemeket, melyeket Oroszország Bulgária körül szerzett. Emelkedett hangon mondá: «Drága barátaim! Hiszen ti tanui vagytok az orosz testvérnemzet bátorságának és önzetlenségének, mely bennünket felszabaditott az ötszáz éves török iga alól. Forduljatok ama két emlékszobor felé (itt rámutatott az orvosok és orosz tábornokoknak emelt szobrokra), melyek legjobb bizonyságai az orosz áldozatkészségnek. Gondoljátok meg, hogy 20,000 katona derék vezéreivel és 500 orvos lelte itt sirját. Es a férfi, ki még tegnap itt volt, azt akarta, hogy ne legyünk hálásak szabaditónk és védőnk, Sándor, a nagy orosz birodalom czárjának jótéteményeiért. Eltetem a czárt és az orosz népet, éltetem az uj testvériességet és a régi fejedelmi nemzedéket, mely mindig fenntartotta viszonyát Bulgáriával.» — Szóltak még néhányan, azután Kessziakov elrendelte, hogy menjenek a székesegyházhoz. A szertartás után Klement metropolita szólt a néphez; beszélt az orosz czár jótéteményeiről és intette a népet, hogy imádkozzék III. Sándorért. Czankov hivei, egy törzstiszttel élükön, mind jelen voltak. Az isteni tisztelet után Klement és Czankov kocsiba ültek és Kessziakovval, ki lóra ült, az orosz konzulátushoz mentek, hova nemsokára elérkezett a többi is és a hova nagy tömegben tolakodott a nép. Az erkélyen ült Bogdanov, Oroszország képviselője, ki elé lépett Klement metropolita. Kessziakov parancsára a nép térdre borult, és nemsokára Kessziakov is megjelent az erkélyen az orosz konzulátus néhány tisztviselőjével. Siri csend állt be. A metropolita bolgár nyelven beszélni kezdett és a népet, kivánsága szerint átadta az orosz czár ő felsége, védelmének és kegyelmének; azután szót emelt Bogdanov, kijelentve, hogy a czár mindig őszinte barátsággal nézte a bolgár nép érzelmeit, mit tanusit az a még meg nem száradt orosz vér, mely Bulgária szabadságáért omlott. Közben fog járni, hogy a czár megint oda forditsa kegyelmét a régi szláv faj, a bolgárok felé. A népgyülés viharos hurrah-kiáltásokkal végződött. Kessziakov pedig elhamarkodásáért és azért, hogy felvette az orosz egyenruhát, házi áristomot kapott.

*

A **Telegraful**, bukaresti hivatalos lap egy levelet közöl Szófiából, mely érdekes világot vet arra, hogy mi szerepe volt a rubelnek az aug. 21-diki összeesküvésben. A levelező elmondja ugyanis, hogy Gruev addig határozott orosz-ellenes volt, hogy Benderev kapitány, a hadügyministter segéde, Nikiforov ezredes és hadügyminiszter versenytársa volt, s arra vágyott hogy ennek helyére jusson, mert nem látta eléggé megjutalmazva Szlivniczánál szerzett érdemeit, s része volt már a burgasi összeütközésben is. Midőn ez utóbbi megbukott, Bogdanov, az orosz diplomácziai ügynök igy nyilatkozott: Jól van; elbuktunk kicsinyben, megkisértjük nagyban. Nem buktathattuk meg a fejedelmet Burgasban, megbuktatjuk fővárosában. E naptól kezdve az orosz ügynökség hivatala a Dondukov-téren az összeesküvők menhelye volt, kik folytonosan szőttek a fejedelem ellen cseleiket. Először is a hadsereget kellett megnyerni. Aug. 2-án azonban Benderev kapitány az összeesküvőknek kijelentette, hogy a hadsereggel nem mehetnek semmire s hogy csak az egyedüli Küsztendil-ezred tisztjeit lehetne megnyerni. Ehez azonban pénz kell, szólt Czankov. — Mennyi kell? — Legalább 300,00 frank. — *Még ma este kétannyi áll rendelkezésére.* — Valóban azon az estén Hitrovo, az orosz ügynökség hivatalnoka 100,000 frankot aranyban és 200,000 frankot orosz bankjegyekben átadott a kapitánynak. Ugy mondják, hogy ugyanannyi összeget kapott Gruev is. Ekkor Benderev kapitány a fejedelemhez ment s elmesélte neki, hogy a szerb hadsereg Pirotban, a bolgár határ körül gyülemlik. Mit tegyünk, kérdezte a fejedelem. — Ne hagyjuk magunkat meglepetni s mindenekelőtt erősitsük meg a szófiai őrséget. Ime igy használták fel az állitólagos szerb készülődés hirét, hogy magával a fejedelemmel hivassák be Szófiába azt az ezredet, mely elárulta. Benderev kapitány maga ment Pernikbe a kérdéses ezredhez, hogy tisztjeit megnyerje. A Küsztendil-ezred péntenken érkezett Szófiába. A többi ismeretes.

*

Klapka és Türr (?) a bolgár-kérdésről.

A *Revue de l'orient* mai száma, mely a keleti ügyekről sok érdekes anyagot közöl, az orosz czárnak Sándor fejedelemhez intézett táviratáról két érdekes czikket közöl; az egyiket *Klapka* György tábornoktól, a másikat pedig egy «magyar diplomatától, a ki 1848 óta jelentékeny szerepet vitt az európai eseményekben és világszerte népszerü nevet visel.» (Türr?)

Klapka György arra emlékeztet, hogy a Sándor fejedelem ellenében követett orosz eljárás nem mondható meglepőnek, mert Poniatovszky királyt, a kurlandi herczeget, a georgiai fejedelmet és az ázsiai uralkodók egész sorát hasonló módon tette ártalmatlanná, mikor nem engedték országukat abszorbeáltatni; Oroszország elszámitotta ugyan magát eleinte, de a czár sürgönye valóságos manifesztum volt a bulgáriai elégedetlen elemekhez. De a tábornok szerint nem ez az, ami Sándor fejedelemnek lehetetlenné tette volna az oly bátran és önzetlenül elvállalt misszió teljesitését, hanem az, hogy a fejedelem szent kötelességének tekintette volna az ennyi hüséget tanusitott bolgár népnek elégtételül kivivni az uniót, ami válságos helyzetbe juttatta volna.

Attérve a monarchia teendőire, a tábornok megjegyzi, hogy a monarchia nem kezdhet most háborut, mert izoláltan állna és aztán igy folytatja:

«Az osztrák-magyar monarchia talán meg fogja kisérteni, hogy a czár és a fejedelem közt modus vivendit létesitsen, de miután kevés remény van ennek a kisérletnek sikerére, más módokat kell keresnie a kérdés kielégitő megoldására. Erélyes erőfeszitéseket kell majd tennie, hogy meggátolja Bolgárország formális megszállását és a muszka cselekvési sphaera ujabb kiterjesztését. Talán fog módot találni arra, hogy ébren tartsa az oly fényesen nyilvánult bolgár nemzeti érzületet, ha megmutatja, hogy nem akar a muszka tulkapások passziv nézője lenni és ellenzi a bolgárok eltaposását, függetlenségük megsemmisitését. Féltékenyen kell őrködnie a felett, hogy Oroszországnak még erkölcsi befolyása is a berlini szerződés korlátain belül maradjon és ne bátoritsa a felforgató izgatásokat a Balkán-félsziget többi részeiben. A czár talán megkapja a személyes elégtételt, melyet követel; az ellenfél, a kit annyira gyülöl, talán kénytelen lesz lemondani. De ez az utolsó engedmény lesz. Ha Oroszország csak egy lépést tesz is még előbbre, akkor nem lesz szabad habozni. Am legyen Bulgária jó viszonyban Oroszországgal, azt senki sem ellenzi. De Bulgáriának függetlennek kell maradnia. Mihelyt azonban Oroszország a fejedelemség korlátlan ura akar lenni és fenyegeti a Balkán-félsziget szabadságát, Ausztria-Magyarország kénytelen lesz fegyvert fogni és a hadi szerencse fogja eldönteni, hogy a félsziget szabad lesz-e vagy Oroszország függeléke.»

A *R. de l'Orient* második czikke igy szól:

Ismeretes, hogy a czárok szoktak fenyegetőzni és hogy ez nem mindig hozott nekik szerencsét. Igy nevezetesen jól emlékszem bizonyos hasonló inczidensre, mely 1840-ben történt, mikor Mehemed Ali alkirály ügye volt szőnyegen. Metternich herczeg akkor elhatározta, hogy az angol és franczia hajóhadak is menjenek Konstantinápolyba, ha az orosz hajóraj odamenne. Ez a határozat Miklós czárt oly dühbe hozta, a minőt uralkodónál ritkán látni. Jupiter nem reszkettette meg erősebben az Olympust, Neptun nem förmedt oly haragosan a hullámokra, mint a hogy az orosz czár támadt rá az osztrák nagykövetre. Kijelenté, hogy Metternich herczeg szándékát valóságos árulásnak tekinti és szinte kedve volna rögtön hadsereget küldeni Gácsországba. Fickelmont gróf, osztrák követ, annyira megijedt e fenyegetés miatt, hogy szabadságidőt vett és Bécsbe sietett, személyesen megjelenteni a czár szavait. Váratlan megérkezése és az erről adott magyarázat a kanczellárra mély benyomást gyakorolt. A herczeg oly beteg lett, hogy 20 napig kellett ágyban feküdnie és élete is veszélyben forgott.

Akkor Marmont tábornagy (a raguzai herczeg) a keleti válságról emlékiratot irt, melynek másolatát átadta Fickelmont urnak. Ebben az emlékiratban a tábornagy abból a feltevésből indult ki, hogy az oroszok bevették Konstantinápolyt és igy nyilatkozott:

«Az oroszoknak, hogy bizton birhassák Konstantinápolyt, el kell foglalniok a három aldunai tartományt, azokban meg kell vetnie a lábát és haderőt kell tartania Szilisztriában. Ha ezt megtette, az összes nyugati hatalmak is nehezen fognak vele birni. De ha Ausztria előnyomul Oláhország, Moldva és Bulgária felé, hogy ha Szilisztriát védi, megerősitett állandó tábort létesit a Kárpátoknak a Pruth felőli lejtőjén és erre felé viszi haderejét, fenyegetheti Oroszországot Konstantinápoly birtokában, nagy előnynyel küzdhet ellene és törvényt szabhat neki. Ezt kétségkivül az orosz kormány is tudja. Ezért sovárgott mindig Moldva-Oláhország birtoka után és pártfogójuk gyanánt lép fel. Kétségtelen, hogy kész volna háborut viselni, ha ebből az állásból ki akarnák szoritani. De a kérdés oly komoly és oly életbevágó fontossággal bir Európa nyugalmára és függetlenségére nézve, a mostani viszonyok Ausztriára nézve oly kedvezők (széles, megvivhatlan hadmüveleti bázis, oldalvást folyamok által fedve, a hadmüveleti vonal irányában folyó vizek), mig az ellenségre nézve kedvezőtlenek, hogy a háborutól nem kell félnie, és nézetem szerint Angliának és Francziaországnak inkább oda kellene áldozniok utolsó tallérjukat és utolsó katonájukat, semhogy megengedjék, hogy a három aldunai tartományt más birja, mint Ausztria vagy egy Ausztriával barátságban élő fejedelem. Ha a franczia-osztrák-angol szövetség igy létrejön és a háboru kitör, akkor a porosz király, engedve az eszély szavának és jövője érdekét szem előtt tartva, nemkülönben népének és hadseregének erős oroszellenes érzületét, alkalmasint csatlakozni fog a szövetséghez, melynek czélja megalázni az Oroszországra nézve oly fenyegető hatalmat. Főhadseregét a Visztula felé vezetné és menne Varsó ellen.»

A czár fenyegetése által megfélemlitett Ausztria türte a panszláv izgatók áskálódásait, az orosz ügynökök ármányait, elannyira, hogy a czár, felbátoritva e siker által, erősebb csapásra szánta el magát. 1844-ben Milanóba és Nápolyba ment, onnét pedig, Francziaország elkerülésével Londonba. Itt megegyezett Peel miniszterelnökkel, Wellington herczeggel és lord Aberdeen külügyminiszterrel és négyen aláirtak egy titkos szövetséget, melynek czélja és tárgya volt biztositani Oroszországnak a szent helyek és a görög-keleti egyház feletti protektorátust.

Az 1848-iki események is látszólag előmozditották Oroszország czéljait. A vihar, mely megrázkódtatta egész Európát, megállott Oroszország határánál és Miklós czár oly helyzetben volt, hogy szolgálatokat tehetett másoknak és hálára kötelezhette egy hatalmas szomszédját.

A czár azt hitte, hogy neki minden szabad és 1851-ben Olmützben a porosz királylyal a tudvalevő módon bánt el.

1852-ben a forrón óhajtott, gondosan előkészitett percz megérkezettnek látszott és Oroszország elhatározta, hogy megvalósitja programmját.

Mitől sem kellett tartania. Angliának, illetve lord Aberdeennek beleegyezését megkapta, Francziaország izolálva, Poroszország megalázva, Ausztria hálára kötelezve. Oroszországnak nem kellett senkit sem kimélnie és Mencsikoff paletotja történeti nevezetesség lett.

Stambulban csak egy férfi volt, Stratford Canning, a kit bizonyára megfélemlitett az, hogy a czár vele is oly kiméletlenül bánt el.

Es ez az egy férfi rá tudta inditani Oroszországra Európa minden erejét.

A török hajóhad ellen intézett álnok sinopei támadás után ez az egy férfi rá tudta birni Törökországot, hogy Oroszországnak hadat üzenjen. Angliában felháborodott a közlelkiismeret a vakmerő muszka tulkapások miatt, az Aberdeen-kabinet megbukott és létrejött az angol-franczia-olasz szövetség.

Az eredmény ismeretes.

Sebastopol elfoglalása halálos csapás volt a hatalmas orosz czárra nézve és a párisi szerződés gátat vetett az orosz tengernek.

Igaz, hogy ez a gát 1871-ben elszakadt.

Oroszország, mely csak Konstantinápoly birtokára törekszik, jóakaratu semlegességet tanusitott, mikor az 1851-ben olyannyira megalázott Poroszország a hatalmas Németországgá vált. Emennek háláját akarta magának biztositani és a jövő orosz-török háboru idejére analog magatartást akart magának igértetni.

Németország semlegessége 1877-ben csakugyan igen jóakaró volt és Oroszország előnyomulhatott San-Stefanóig.

De csak odáig.

A czárnak meg kellett maradnia a fenyegetés mellett, a szándékolt tényeket nem hajthatta végre. Nem engedtetett meg neki bemenni Konstantinápolyba és a keleti kérdés rendezése a berlini kongresszus elé került.

Oroszország nem törődött Szerbia érdekeivel, sem Görögország követeléseivel; Albánia vagy Bosznia autonomiájára, a Balkánnépek felszabaditására nem gondolt. Csak egy czélja volt: megteremteni egy Nagy-Bulgáriát, mely erős szilárd bázist ad neki a török főváros elleni operácziókra és biztositja neki Konstantinápoly birtokát.

A bolgárok felszabaditását Oroszország soha sem akarta komolyan. Láttuk, mikép ellenezte a bolgár uniót, amióta a bolgárok értésére adták, hogy bolgárok akarnak maradni és nem akarnak orosz kormányzóságot képezni. Oroszország szándéka az volt, hogy Bulgáriában kezdődjék az olajfolt, mely azután tovább terjedne a Balkán-félszigeten,

De a bolgár nemzet nem engedi magát absorbeáltatni. Fejedelme megtette a mi emberileg lehetséges, hogy kimélje Oroszország érzékenységét és kifejezze háláját Bulgária felszabaditói iránt.

De Oroszország ezzel nem érte be, követeli a bolgárok teljes meghódolását, földjük feltétlen birtokát. Parancsolólag himezés-hámozás nélkül követeli ezt. A hálából való egyszerü hódolást nem fogadja el, hanem a rémület sugallta vak engedelmességet követeli. Ijesztő hangokat hallat, hogy megreszkettesse az egész Olympust.

Sándor fejedelem önkénytes lemondását ajánlotta fel, hogy népének megkönnyitse a teljes felszabadulást.

Vajjon engedelmeskedik-e majd az ily gögös, parancsoló utasitásnak, mely világosan mutatja, hogy a czár a bolgárokból rabszolga nemzetet akar csinálni.

Független nemzet felett uralkodik-e ő, vagy egy Oroszország által meghóditott tartomány kormányzója-e?

Es a vaskanczellár?

Bizonyos, hogy Bismarck herczeg tud néha beteg lenni, ha a pillanatnyi helyzet igényli. De alig hisszük, hogy oly beteg lesz, mint Metternich herczeg.

Eszébe fog jutni Miklós czár fenyegetése, a raguzai herczeg kommentárja és a borzasztó kudarcz, melyet Oroszország szenvedett, mikor a durva szavak után a tettekhez fogott.

Az európai közvélemény fel van háborodva a muszka tulkapások miatt és tiltakozik Bulgária okkupácziója ellen, mely az egész Balkán félsziget leigázásának bevezetése.

Az orosz hadsereg a Balkán félszigeten, mit jelent ez?

Ez az orosz polyp, mely kinyujtja második karját, hogy körül karolja és megfojtsa Ausztria-Magyarországot aztán a németfajt.

Az északi Jupiter fenyegetései előtt jó az ijedtséget szinlelni, hadd tetézze igazságtalanságait. De ha látni fogják, hogy étvágya milyen telhetetlen és cynikus, ismét ott lesz az 1854-iki Europa és leveri a trónjáról.

*

Berlin, szept. 5. A Nordd. Allg. Zeit. irja: A Berliner Tageblatt mult hó 31-éről kelt számában hoszszabb czikket közölt, melynek tárgyát egy az orosz külügyminiszterrel folytatott beszélgetés képezte. Időközben megállapithattuk, hogy Giers külügyminiszter ur Franzensbadban a Berliner Tageblatt levelezőjét nem is fogadta és hogy a miniszter csak is a *Petersburgskija Wjedomosti* munkatársával beszélgetett, ki határozottan mint ilyen mutatta volt be magát. Az érintett czikk szerzője e szerint vagy ezen az uton eszközölt ki magának bebocsáttatást Giers urhoz, vagy pedig egyáltalában nem látta a minisztert.

Szófia, szept. 3. Éjjel 11 órakor. A czár válasza és Németország tudomásra jutott intencziói általános lehangoltságot idéztek elő. Most már majdnem bizonyos, hogy a fejedelem lemondása küszöbön áll. A hódolatteljes fogadtatás és a csapatok elléptetése után, a fejedelem észrevehető lehangoltsággal tért vissza palotájába. Időközben a nagyteremben összegyültek a diplomácziai kar és a tisztek. A fejedelem megjelent közöttük és beszédett intézett hozzájok. Mély fájdalmának adott kifejezést, melyet a lázadó csapatok és a tisztek, melyek oldala mellett harczoltak, okoztak neki, beszélt azután Oroszországnak ellenében táplált hangulatáról, felolvasta a czár válaszát, hozzátevén, hogy a hadsereg magasabb tisztjeivel és a néppel tanácskozni akar, hogy azután a szükséges áldozatot meghozza. (A *fejedelem könyekbe tört ki* és a jelenlevők valamennyien mélyen meg voltak hatva.) E meginditó jelenet után a tisztek visszavonultak és megjelentek a *hivatalnokok*. Ezekhez a fejedelem következőkép szólott: Köszönöm irányomban kifejezett érzelmeiket, szivemben azonban nyitott seb sajog. Mint embernek, nekem is vannak hibáim, de mint fejedelem, azt hiszem mindig megtettem kötelességem. Sohasem ingadoztam és mindenütt, a hol leszek, kérni fogom istent, hogy Bulgáriát boldoggá tegye. (*A fejedelem e szavakat reszkető hangon mondta el, mialatt idegesen szorongatta kardgombját.*) Ma este a tisztek, *kik közt nagy izgatottság uralkodik*, gyülekezetet tartanak. A német képviselő este megjelent a palotában. *Karavelov* ma este szabadon bocsájtatott és mint hiszik, a fejedelemhez meg fog hivatni.

Szófia, szept. 3. (11 óra 50 percz éjjel.) A tisztek délutáni fogadtatása alkalmával tartott beszédében Sándor fejedelem rámutatott a helyzet elhárithatatlan nehézségeire, különösen ama válasz után, melyet a czártól ismeretes táviratára nyert. *Sirva mondá a fejedelem, hogy azoknak, kik igaz bolgár hazafiak, nem kellene további megmaradását kérniök.*

Szófia, szept. 4. délután 3 órakor* A fejedelem tegnapi beszede, melyben visszavonulási szándékát jelentette ki, a következőképen hangzik: «Hát évig dolgoztam Bulgária függetlensége érdekében, és Bulgária érdekeinek előmozditásán folytonos gondom különösen a hadseregnek és tisztjeinek volt szentelve. Családomnak, gyermekeimnek tekintetem az utóbbiakat. Személyes helyzetem felől meg voltam nyugtatva, midőn ama tisztek által körülvéve láttam magam, kik Bulgária dicsőségeért vivott harczainkban kisérőim voltak. (A fejedelem itt könnyekbe tört ki.) Midőn ama szomoru éjjelen zajt hallottam, legelőbb is azt kérdeztem, vannak-e itt csapatok? Ama választ nyertem, hogy vannak, és én meg voltam nyugtatva, mert biztam hadseregemben. Daczára mind ezen szerencsétlen eseményeknek, nem csalódtam tiszteimben, ők a mozgalmak alatt, melyek elutazásomat követték, a helyzet magaslatára emelkedtek. Hála Popovnak és Mutkurovnak (a fejedelem e két tisztet megöleli) a bolgár tisztek becsülete ismét helyre van állitva és hü tiszteket látok magam körül, kiket megdicsérve hagyhatom el Bulgáriát, mert a rend sehol sem lesz megzavarva. Bármily körülmények közt legyek is, befolyásomat fel fogom kasznalni Bulgária érdekében és imádkozni fogok istenhez Bulgáriáért. Lelkem mindig tisztjeimmel lesz és hadjárat esetén én leszek az első, a ki kérni fogom, hogy mint önkénytest vegyenek föl. Végleg nem maradhatok Bulgáriában, mert a czár ezt nem akarja; mert itt létem ellenkezik Bulgária érdekeivel. Kénytelen vagyok a trónt elhagyni. (Popov itt közbeszólt; «Mi mindig fenségeddel voltunk, vagyunk és leszünk! Bátorság! Előre!» A fejedelem igy folytatta: «Bulgária függetlensége megkivánja, hogy elhagyjam az országot, mert ha ezt nem tenném, akkor beköVetkeznék az orosz okkupáczió. Elutazásom előtt azonban ki akarnám kérni a felsőbb tisztek tanácsát és regensséget akarnék létesiteni, mely megvédje a tisztek érdekeit. Mindenesetben számitok a hadseregre!» Tegnap a német, később pedig az orosz diplomácziai ügyvivő a fejedelmi palotába ment. Ez utóbbi előtt a fejedelem megerősité, hogy elhatározta, hogy rövid időn leköszön. Ma nagy minisztertanács lesz, melyben részt vesznek Stambulov és Karavelov. Valószinünek tartják, hogy a regensség alkotását határozzák el és hogy a fejedelem tudatni fogja azon szándékát, hogy két nap alatt elhagyja Szófiát. A helyzet azonban még megváltozhatik. A tisztek közt uralkodó nagy izgatottság ujabb bonyodalmat idézhetne elő, ha a fejedelem elutazásában megakadályoztatnék. Semmi körülmények közt sem titkolják el a tisztek, hogy egy orosz küldöttet visszautasitani szándékoznak. A tisztek ma ujolag gyülekezetet tartanak és határozataikat a fejedelemmel közölni fogják. A város az események daczára nyugodt magatartását megőrizte.

Szófia, szept. 4. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) A helyzet rendkivül komoly. **A fejedelem mielőtt lemond, megkérdi a szobranjét és a hadsereget.** *A diplomáczia még eddig egyáltalán nem érintkezett az uj nemzeti kormánynyal.* Tegnap a bevonulás alkalmával *orosz falragaszokat* osztogattak a nép közt. Ma minisztertanács lesz. (s.)

Szófia, szept. 4. D. u. 5 óra. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) A politikai helyzet óráról-órára a legellentétesebb módon változik. Mig ma délelőtt a fejedelem által teendő lépések a szobranje határozataitól függöttek, délután 3 órára a helyzet már egészen máskép alakult. Tegnap este — ez a hir — Anglia képviselőjén felül a többi hatalmak megbizottai is megjelentek a konakban s bizalmas közléseket tettek Sándor fejedelemnek. E külföldi képviselők közt az osztrák-magyar és német mellett *ott volt az orosz is, jóllehet erről egész nap azt a hirt kolportálták, hogy elutazott.* A bizalmas közlések tartalma iránt tett kérdezősködésekre a feleletet mindenütt megtagadták. A helyzet válságos voltának egyik szimptomája, hogy a **német meghatalmazott távirati utasitást kapott, hogy minden tekintetben az orosz megbizottal közösen járjon el**, s általában azt hiszik, hogy a két diplomatának a fejedelem tegnapi bevonulásán, valamint a palotában történt hivatalos fogadtatáson való meg nem jelenése erre vezethető vissza. A hatalmak állásfoglalásának nagy jelentőségü következése volt az *összes főbb tisztek gyülése*, mely a tegnapról mára forduló éjjel a palotában ment végbe. A tisztikar szilárd magatartást tanusit a válságból kifolyó minden eshetőséggel szemben. Az egybegyülekezettek *biztositották a fejedelmet feltétlen hüségükről, felkérték őt, hogy maradjon Szófiában, s kijelentették végül, hogy minden támadással s nevezetesen* **egy esetleges orosz okkupáczióval szemben, utolsó csepp vérükig meg fogják védelmezni. A tisztek esküt tettek, hogy idegen hadseregnek csak az ő holttesteiken keresztül nyilik ut a bolgár hazába.** A fejedelem állitólag jelen volt a gyülés végén. Az eseménydus éjszakának harmadik ténye, hogy *Sándor fejedelem még annak folyamán Karavelovot magához hivatta.* Ez reggel ujra konferált a fejedelemmel. Délelőtt azután a fejedelem elnöklete alatt a palotában egy óránál tovább tartó *miniszteri tanácskozás* volt, mely azonban nem vezetett pozitiv eredményre. Hire jár, hogy időközben a *német kormány peremptórius föllépésének hatása* a dolgok állapotát döntőleg átalakitotta, ugy hogy a *helyzet tarthatatlanná vált.* Ma délután ujból miniszter-tanács lesz, mely végleges határozatokat fog hozni. — A többi kevésbbé fontos hirek közül fölemlitendő, hogy az **orosz konzulátusnál aláirásokat gyüjtenek egy az orosz czárhoz intézendő feliratra,** továbbá hogy ép most érkezett ide egy 24 uj Krupp-ágyuból álló csapat, melynek legénysége, (mely a strumai ezreddel együtt vett részt a lázadásban) tegnap Pernik mellett *kapitulált.* (lk.)

Konstantinápoly, szept. 4. Szófiából ide érkezett hirek szerint *a bolgár tisztek általában a fejedelem lemondását és az orosz tisztek visszatérését ellenzik.*

Szófia, szept. 5. (Az *Egyetértés* egy másik külön tudósitójának távirata.) A *minisztertanácsot* a «Bulgária» fogadóban *Sztambulov* lakásán tartották meg. Általános a nézet, hogy a fejedelem *meghátrál.* Az izgatottság óriási a fejedelemnek ismeretes nyilatkozata következtében. (s.)

Szófia, szept. 4. A ma tartolt minisztertanácsban **Sándor fejedelem hivatalosan közölte, hogy le fog köszönni. A miniszterek és a hadsereg főtisztjei tiltakoztak** a fejedelem ez elhatározása ellen és élénken sürgették, hogy a fejedelem maradjon meg a kormányon. *Sándor* fejedelem azonban ismételten kifejté, hogy **a czár ellenkező akaratával szemben és a többi hatalmak támogatása nélkül lehetetlen a kormányt tovább vezetnie. Hogy az orosz okkupáczió elkerültessék, arra egyedüli mód az ő távozása.** A regensség alkotásának kérdése még nem vettetett föl és **a tanács határozathozatal nélkül oszlott szét.**

Konstantinápoly, szept. 5. A Reuter-ügynökség jelenti: *Iddesleigh* gróf angol külügyminiszter távirati meghivására *Thornton* angol nagykövet tegnap a *bulgáriai ügyek megbeszélése végett Londonba utazott*, reméli azonban, hogy még idejekorán visszatérhet, hogy jelen lehessen az edinburgi herczeg megérkezése alkalmával.

Szófia, szept. 4. Hir szerint a lázadó katonatisztek egy része megkisérlette volna az *átmenetelt a török határon.* Ez alkalommal állitólag a *bolgár hatóságok mintegy 20 tisztet elfogtak és három tisztet megöltek a török katonák.*

Belgrád, szept. 5. Az a hir, hogy Szerbia *Sándor* fejedelem bevonulásánál Szófiába külön követ által volt képviselve, alaptalan.

Belgrád, szept. 5. (B. C.) *Milán* király *tervezett magyarországi utazásáról* Bulgáriának oly akut helyzetére való tekintettel *lemondott.* — Mig *Sándor* fejedelem nem határoz véglegesen Bulgáriában való további maradása iránt, Szófiába illetve Belgrádba *diplomácziai képviselők* nem neveztethetnek ki.

Szófia, szept. 5. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) A *macedóniai határszélről* azt jelentik, hogy a *Sztrunszky-ezred* egy része át akart lépni *török területre*, miben azonban a **török csapatok fegyveres erővel megakadályozták,** mely alkalommal **sok bolgár katona és tiszt megsebesült,** a Sándor detronizálása alkalmával megölt tisztnek testvére **elesett**; a többieket a bolgár csendőrség lefegyverezte s az összes letartóztatott tiszteket Szófiába utnak inditották, a hol Sándor fejedelem meg fog *kegyelmezni* nekik. *Czankovot* már szabadon bocsátották, *Klement* metropolita is visszatért már ide a zárdából, a hova elzárták volt. (l)

Szófia, szept. 5. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) Sir *Laseeles* Ferencz, *Anglia* képviselője, *Sándor* fejedelemnek tegnap a tisztikar fogadásánál tett *nyilatkozata* alkalmából még tegnap késő este két órai *kihallgatáson* volt a fejedelemnél. A beszélgetés tárgyát Laseellesnek abbeli törekvése képezte, *hogy rábirja Sándor fejedelmet, hogy egyelőre még ne tegyen semilyen elhatározó lépést.* Az angol képviselő megemlitette, hogy jelenleg egyáltalán semmiféle ok

---

* Ismétlés tegnapi lapunkból. Elkésetten érkezett s nyomdai közegek hibájából helyi példányaink csak egy részébe jutott be.

nincs a leköszönésre. A fejedelem helyzete a dolog érdemét tekintve ép olyan, mint tizennégy nappal ezelőtt. Uralkodói teendőit tehát végezze tovább ezentul is, mint eddig tette, gondoskodva a béke és rend fentartásáról. Várja be a dolgok további fejleményeit. Azt is beszélik, hogy tegnap este *Karavelov* is megjelent a konakban s magát a fejedelemnek rendelkezésére bocsátotta. Annyi mindenesetre tény, hogy Karavelovnak daczára a közelebbi eseményeknek Sándor fejedelem iránt táplált loyális érzelmei nem változtak. Ma *minisztertanács* lesz, a melyen **a jelenlegi kormány beadja lemondását** s a fejedelemnek lehetővé teszi, hogy teljesen szabadon cselekedjék. Azt hiszik, hogy Sándor fejedelem a kormányt véglegesen meghagyja, a mely aztán hivatva lesz megoldani a kérdést, vajjon a *szobranjét* egybehivják-e vagy ne, a melynek határozataitól tenné függővé *a fejedelem további magatartását.* (l.)

Szófia, szept. 5. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) *Bogdanov* orosz képviselő holnap távozik Szófiából, *Nekludov* másodtitkár veszi át a diplomácziai képviseletet. Az orosz-barátok **holnapra oroszellenes tüntetésektől** tartanak. A lakosság mindez ideig a békét és rendet a legpéldásabban megóvta.

Szófia, szept. 5. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) A *mai minisztertanács* tárgyalásai *nem* ama kérdés körül forognak, vajjon a *fejedelem leköszön-e;* mert e kérdés tegnap óta, a fejedelemnek a *német* és *orosz* képviselők jelenlétében a katonatisztekhez intézett nyilatkozata által befejezést nyert. A jelenlegi tárgyalások ama kérdés körül forognak, hogy mily módozatok mellett történjék a **fejedelem lemondása? Sándor fejedelem a hatalmat regensség kezeibe kivánja letenni,** a mely regensség minden pártból lenne összeállitva s valószinüleg *Sztambulovból, Czankovból* és *Karavelovból* állana. *Radoszlavot* biznák meg az **uj kabinet** alakitásával.

Sándor fejedelem elutazása után, a mely pár nap mulva fog bekövetkezni, az orosz kormány nyilatkozatot szándékszik kibocsátani, hogy nem szándékszik Bulgáriát okkupálni, mindaddig, a mig az országban nyugalom uralkodik. **A czári biztos kiküldése elmaradna.** Sándor fejedelem **utódjául** általában az **Oldenburgi herczeget** emlegetik. (l.)

Szófia, szept. 5. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) **Sándor fejedelem lemondásának** módozatairól azt is beszélik, hogy miután a *regensség* és az uj *kormány* megalakult, nem rendes *Szobranje* fog összeülni, hanem **nagy nemzetgyülést hivnak egybe Tirnovára,** a mely Sándor fejedelemnek *leköszönését notifikálja,* a mire **uj fejedelem választása** fog következni. A legnagyobb határozottsággal remélik, hogy *a nemzetgyülés Sándort ujból meg fogja választani Bulgária fejedelmévé*; de ép oly biztos az is, hogy *Sándor az uj választást semmi szin alatt el nem fogadja.* **A fejedelem minél előbb elhagyni készül Bulgáriát,** azaz, mihelyt a regensség végleg megalakult. *A regensség alakitása akadályokba ütközik,* mert *Karavelov* és *Czankov* nem akarnak együtt lenni a rengességben, mig a fejedelem ragaszkodik ahhoz, hogy a regenségben *Keletrumélia, Bulgária* és a *hadsereg* egy-egy képviselővel képviselve legyen. (l.)

Budapest, szeptember 5.

A római *Diritto* egy bécsi, aug. 31-ről keltezett levele irja: A hivatalos német sajtó felfogásával ellentétben biztosithatom, hogy a franzensbadi találkozáson *nem sikerült létrehozni a politikai harmoniát Ausztria-Magyarország és Oroszország között,* melyért annyit dolgozott Bismarck herczeg. Nem hiszem, hogy Giers és Bismarck ujabbi berlini találkozása változtatott volna valamit a helyzeten. Mindamellett az idén a béke megmarad; azonban *a jövő évre ugy a bécsi, mint a berlini kabinet el van készülve a kikerülhetetlen osztrák-magyar és orosz háborura* s mától kezdve a katonai intézkedések titkon, de komolyan folynak. Ki tudnám azt is mutatni, hogy a két kanczellár micsoda katonai szerepet juttatott Olaszországnak, hogy mit kivánnak tőle s hogy mily határokig szándékozik belemenni a kötelezettségbe Robilant gróf, de ezt nem tartom most szükségesnek megtenni. A moncalieri egyezség arra a tervre vonatkozik, mely meg lett beszélve és elhatározva Gasteinban, de a mely szerencsére még nem képez végleges egyezményt. Az Olaszországnak juttatott feladat egyes módozatai még nincsenek megállapitva, miután ugy politikai, mint katonai tekintetben eltérők a nézetek. Meg kell mégis vallanom, hogy a két központi hatalom folyton ugy tekinti Olaszországot, mint másodrangu hatalmat, melyet a szükség az ő segélyökre szorit. S ennek oka a bizalmatlanság régi katonai parancsnokságunkban; egyetlen olasz tábornoknak van tekintélye a porosz törzskar, s Albrecht főherczeg előtt, annak, a ki Ausztriában nevelkedett. Egyébként pedig *nyugoton igérnek kárpótlást Olaszországnak,* miről nem szólhatok többet, hogy miért, meg fogják érteni. Azonfelül azt is megjegyezhetem, hogy a mostani politikai, az 1887-iki nagy eseményeket előkészitő, s egyenesen és kizárólag Ausztriára tartozó munka dinasztikus érdekek által van sugalva.

VIDÉK.

* **Veszprémből** sürgönyzik lapunknak: A Veszprémmegye holnapi közgyülésére ideérkezett ifj. *Esterházy* Móricz gról főispánt a megye és város ünnepélyesen fogadta. A pályaháznál az alispán, főjegyző, főügyész vezetése alatt megjelentek a megyei tisztikar tagjai, a szolgabirák, több ittlévő megyebizottsági tag és orsz. képviselő. Veszprém város tisztikara Kovácsi polgármester vezetése alatt jelent meg. A megérkezésnél a lelkes éljenek elhangzása után Véghely kir. tanácsos alispán üdvözölte a grófot, ki válaszában megemlékezvén az uj tösvényekről és a főispán állásáról, továbbra is felajánlotta szolgálatát a megyének, melynek bizalmáért köszönetet mondott. Megérkezése után a diszmagyarba öltözött megyei tisztikar élén a székesegyházba ment, hol Budavár bevételének emlékére ünnepies mise tartatott, melyen Pribék püspök czelebrált. Mise után a főispán az állandó választmány ülésén elnökölt. Délután a megyei gazdasági egylet is ülést tart, hol szintén Esterházy fog elnökölni. Holnap a megyei bizottság tiszteletére a főispán száz teritékü ebédet ád.

* **Kolozsvárról** távirják mai kelettel: *Hegedüs* Sándor, Kolozsvár város orsz. képviselője, pénteken este érkezett ide. Szombaton délben Jósika Sámuel br. főispán Hegedüs Sándor és Sigmond Dezső képviselők tiszteletére ebédet adott. Este a Stadler-kertben a választók adtak bankettet, melyen *Bokros* Elek a kormánypárt elnöke köszöntötte fel a képviselőket, a kik politikai beszédeket tartottak. Azután felköszöntőt mondtak: Szász Béla, Hegedüs István, Bokros Elek, dr. Jeney Veisz Mór és Szász Béla. Hegedüs Sándor hétfőn utazik vissza Budapestre.

BUDAVÁR VISSZAVÉTELE.

Népünnep a városmajorban.

— szept. 5.

A Budavár visszavételének kétszázados évfordulója alkalmából rendezett ünnepiségek a mai nappal befejeződtek. Zárópontja volt az eredeti eszmékben szükölködő programnak a városmajori népünnep, mely csak azokon a járt nyomokon haladt, a melyeket a főváros közönsége a városligetből, az Orczy-kertből annyira ismer. Eltért azoktól anynyiban, hogy nem volt beléptidij, a nép a fővárosnak volt vendége, kevés igénynyel jelent meg mindenki s igy ha keveset kapott legalább nem zugolódott. Különben az első és második ünnepi nap lefolyása nem volt alkalmas óvszer, hogy a mai mulatság iránt az érdeklődést fokozza. Az a sok egymásra halmozott tapintatlanság, melyet a rendező-bizottság megengedett magának, napok óta képezik közbeszéd tárgyát a fővárosban, a vidéki küldöttségek tagjai messze földre elvitték annak hirét, a külföldi sajtó tekintélyes organumai megütközéssel konstatálták a köztismeretü tényeket, s mindez elég volt arra, hogy a világszerte ismeretes magyar vendégszeretet legalább is rossz hirbe keveredett a külföld előtt. Az ünnepek komoly részén esett csorbát nem ütötte helyre a mai népmulatság, melyben ugyancsak kevés része volt a mulatságból annak a tengernyi népnek, melyet a szórakozás vágya vonzott a városmajorba. A nagy tömeg hullámzása eléggé érdekes látványt nyujtott azoknak, kik pár perczny szórakozást akartak maguknak szerezni, de a kiket az ökörsütés és az ingyen bor jó előre szárnyra eresztett hire csalogatott a városmajorba, azoknak ma is csalódás lett osztályrészük. A mulatság lefolyásáról, egyes mozzanatairól a következő tudósitásunk számol be.

Alig harangozták el a déli tizenkét órát, midőn a város minden zugából megkezdődött a népár tódulása a városmajor felé, hogy megünnepelje Budavár visszafoglalásának 200-ik évfordulóját. A lóvonatu kocsik mind leeresztették a «megtelt» táblácskákat, a lánczhidon s Margithidon ember ember hátán tódult át Budára, végigélvezendő a sokat igérő, 22 pontból álló diszes ünnepi programmot. A munkás ember felöltötte ünneplő ruháját, magával vitte feleségét, gyerekeit, hadd lássák, élvezzék azok is a főváros által rendezett, fényesnek igérkező, utonutfélen hirdetett népünnepélyt. Uri nép is mutatkozott elég. Azok is látni akarták azt a diszes ünnepet, melyet a főváros rendez, azok is mulatni vágytak, ha máson nem is, legalább a mulató nép látásán. A polgárság egy része bölcs előrelátással nem sokat bizott az igért sült ökörben és az ömlő ingyen borokban, hanem megpakolta cseperedő magzatjait óriási kosarakkal, mikből csábitóan kandikált ki a boros üveg nyaka, egy-egy libaczomb, vagy oldalas csücske. Nem sokat törődtek ezek a rendezendő ünnepélylyel, nem számitottak a sült ökörre, hanem mulatni akartak a saját emberségükből, mint mulatnak máskor is.

A városmajor felé vezető utak oly népesek voltak, mint talán még soha. A jó fővárosiak láttak ugyan népünnepet eleget, rendeztek már a tiszteletükre az Orczy-kertben, a városligetben — és egyik se sikerült. De azért mégis biztak, mégis reméltek és oly sürü, tömött sorokban tódultak az ünnep szinhelyére, mintha Budát ujból el akarták volna foglalni. A közlekedés az egész vonalon nagyon gyarló volt. A közuti vaspálya igazgatósága által mozgósitott kocsik nagy nehezen birták meg a forgalmat, egy-egy kifelé induló kocsinál a közönség egymást verte le lábáról, arra pedig senki sem gondolt, hogy omnibuszokat is kellene e vonalra rendelni. Igy igen sokan, kik kocsin akartak kimenni, kénytelenek voltak gyalog megtenni a hosszu utat.

Igy a különben csendes városmajor már a kora délutáni órákban azt a képet mutatta, melyet vasár- és ünnepnapokon a városligetben szoktunk látni. Mintha csak a városligetet helyezték volna át a városmajorba, a maga vasárnapi közönségével s a neki való mulatságaival. A kép a magaslatról tekintve eléggé változatos és élénk volt. Az «Él magyar, áll Buda még» feliratu diadalkapuhoz hasonló alkotmányon bevonuló nagy néptömeg csakhamar szétoszlott keresni a programm által igért mulatságokat. Különösen türelmetlenül kérdezősködtek az ökörsütésről és az ingyen italról, de erre a nemzeti szin jelvényes rendezőség tagjai jónak tartották kitérő válaszokkal elégiteni ki a jogosult kiváncsiságot. Óriási porfelhő kavargott mindenfelé, merre a közönség mozgott, mert arra nem volt gondja a rendezőségnek, hogy a rétnek nevezett, alig pár élőfával diszeskedő pusztaságot fellocsoltassa s ezzel enyhitse a tropikus hőséget, mely naplementéig kinozta a közönséget.

A nép jobbra-balra ődöngött, czéltalanul bolyongott, keresve a látnivalókat, a szórakozás a mulatság valami uj módját. Többeknek sikerült hozzá jutni egy programmféléhez, mely utbaigazitást adott arra, hogy mit lehet várni. Ez a programm legalább igaz volt és jó előre megmondta, hogy itt ugyan minél keevesebb fog történni. Ennek tulajdonitható az, hogy már hat óra felé sürü tömegekben lepte el a közönség az arra vezető utakat, mert azt a mulatságot, a mi ott kinálkozott, pár negyedóra alatt azok is kimeritették, kik fenékig szeretik üriteni az élvek poharát.

Hogy részletezzük a programmot, megemlitjük első sorban a tánczvigalmakat. A zsivajban elvesző czigányzene nem tudta tánczra hangolni az ifjuságot, csak elvétve kapaszkodott össze egy-egy pár s tánczolt polkát, keringőt, a mint eszébe jutott — a csárdásra. A kinek halló érzékét a végletekig megkinozta a nagyobb disz kedvéért kiállitott promontori bádogmuzsika, az kereshetett magának épületesebb mulatságot a Paprika Jancsi szinházakban, hol Vitéz János nem épen ismeretlen tragediája járta a szokásos verkli-kiséret mellett. Ezzel azonban távolról sem volt kimeritve a mulatságok sora, mert volt zsákfutás, rudmászás, hol a sport eme nemeinek müvelői még dijakat is nyerhettek. A kiknek a komolyabb látni valóban tellett kedvök, azok megnézhették a tengeri buvárokat, a kolibri embereket, a gép szinházat s több e féléket, gyönyörködhettek a czirkusz mutatványokban és sehol sem fizettek magasabb belépti dijakat, mint a városligetben szokás.

Tetőpontján volt a mulatság öt óra tájban. Ekkor még mindenki erősen küzdött a kavargó porral, a tropikus forrósággal, a nép minden oldalról tódult a városmajorba s tizezerek után lehet számitani azt a tömeget, mely a major minden zugát betöltötte. A felállitott laczikonyhák, bor- és sörmérésekben vig élet járta s boldog volt, ki egy pohár sörrel öblithette le kiszáradt torkát.

A közönségben a főváros lakosságának minden rétege képviselve volt. Az ünnepély központján megjelentek Ráth Károly főpolgármester, Kada, Gerlóczy polgármesterek, báró Fehérváry Géza honvédelmi miniszter, Darányi Ignácz, Országh Sándor, országgyülési képviselők, többen a tanács és a fővárosi törvényhatósági bizottság tagjai közül. A rend fentartásáról Gyalokay kerületi kapitány gondoskodott kellő számu segédszemélyzettel, s hogy a nagy tömegben semmi emlitésre méltó baj nem fordult elő, a tapintatos intézkedésnek tulajdonitható.

A mulatság javában állt a délntáni órákban, a távozók helyett jöttek ujak s a feleresztett léggömbök, a csibeütésnek nevezett mulatságnak mindig volt számos nézője. A póznamászók bravurjait tapssal és éljenzéssel kisérték a nézők s ha egy gyerek félutról volt kénytelen visszatérni, bőven kijutott neki a gunykaczaj.

Estefelé már egészen feltalálta magát a közönség. Mindenki azon volt, azért jött ki, hogy mulasson, és mikor látta, hogy a rendezőség révén ebbeli czélját nem érheti el, mulatott ugy a hogy tudott. A sárgászöld gyepen fogócskát, szembekötősdit játszottak, a budakeszi banda recsegő hangjainál hősies elszántsággal járták a tánczot, közbe-közbe nagyokat huzva a velük hozott, vagy pénzen vásárolt borból.

Akik pedig nem gondoskodtak jó előre testi-lelki szükségleteikről, azok nem törődve népünneppel, Budavár bevétellel, elszéledtek a közel korcsmákba és elkeseredett harczot vivtak egy ülőhelyt ért, vagy egy pohár sörért. Ezek azután mulattak is, de csak ugy, mint azt minden más vasárnapon szokták, a mikor nem ünneplik meg Budavár visszavételét.

Esti nyolcz óra tájban kissé megbékült a közönség a rendezőséggel, mert az ekkor olyat is nyujtott, a miért nem kellett dijakat fizetni, amit nem látni mindennap a városligeti mulató-helyeken. Volt valami tüzijáték-féle. Feleresztettek pár rakétát, meggyujtottak forgó napokat és üstökösöket, és végül nemzeti szinü bengáli tüzet, a mi pár perczre megvilágitotta a városmajor tereit, megállitotta a már-már oszló néptömeget. De mikor az utolsó rakéta sziporkái is kialudtak, mikor a bengáli tüz már nem hintette szét szines fényét, ujból megindult a tolongó népár, ki haza, ki valami mulatóhelyre. Csak pár megrögzött népünneplő állta körül a laczikonyhák sörös hordóit, nagyokat kurjongatva, vagy a szűnni nem akaró verkli- és más fülszakgató zenehangok mellett kifáradhatlanul tánczolva.

Tiz órakor végleg elcsendesült a városmajor. Csak a hazaballagók távoli kurjongatása, a lobogó nemzetiszin zászlók és a látnivalókkal telt bódék hirdették, hogy itt Budavára bevételének kétszázados ünnepét ülték meg.

*

Ünnepi czéllövés.

A «budai polgári lövész-egyesület» Budavárának a török uralom alól történt fölszabaditásának 200-dik évfordulója alkalmából ünnepiességekkel egybekapcsolt nagy ünnepi lövészetet rendezett.

Az egyesület diszes épülete a Nagy Rókus-utczában föl volt lobogózva, hasonlóképen a körülötte levő épületek is. Benn az épületben nagy szekrényben voltak kitéve a dijak, összesen mintegy *2300 frt* értékben, Dijakat adtak: A *király*, a ki a következő dijakat tüzte ki: 1. 12 drb körmöczi arany, ezüst tálczán. 2. 10 db körmöczi arany, ezüst tálczán. 3. 8 db körmöczi arany, ezüst tálczán. 4. 6 db körmöczi arany, ezüst tálczán. 5. 4 db körmöczi arany, ezüst tálczán. A királyon kivül dijakat tüztek még ki: a budai polgári lövész-egyesület, Budapest főváros, a honvédelmi miniszter, a budapesti lövész-társulat, a temesvári polgári lövész-egylet, Tisza Kálmán miniszterelnök, Hüttl Tódor, Engel Frigyes, dr. Darányi Ignácz stb.

Mindeme dijak gyönyürüen diszitve, s szalag-csokrokban voltak elhelyezve, a melyek Freyberger Pál lövészmester rajzai szerint készültek. A budapesti és budai lövész-egyletek dij gyanánt szép kivitelü emléksorokkal ellátott serlegeket tüztek ki.

Reggel 8 óra előtt érkezett meg Bécsből a «*Wiener Schützenverein*» küldöttsége a jelenlevők éljenzése közben, melyet *Érczhegyi* Ferencz fölövészmester röviden szives szavakkal üdvözölt. Epen ily szivélyesen fogadták a *bajai* és *temesvári* egyletek küldötteit is. Pontban 8 órakor 12 taraczk-lövés jelezte a diszlövés kezdetét s ezután szakadatlanul durrogtak a lövések déli 1 óráig.

Az első u. n. szeglövést szintén taraczk-durranás jelezte. A szerencsés lövész *Andretti* Anselm budapesti polgár volt.

Egy órakor ismét eldördültek a taraczkok, az ünnepi ebéd kezdetét jelezve.

Az ünnepi ebéden, a melyen mintegy 200-an vettek részt, feltünően nagy számban volt képviselve a katonaság, számos müszaki tiszt s a 32-dik gyalogezred tisztikarának legnagyobb része jelen volt. Ott voltak: Kriszt törvényszéki elnök, Gerlóczy Károly alpolgármester, dr. Darányi Ignácz és Országh Sándor országgyülési képviselők, Ohlmayer és Medvey ezredesek, Smekal alezredes, Syrovi őrnagy, Hadfy és Zsoldos honvédalezredesek, Jekelfalussy Lajos honvédőrnagy és kamarás stb. Az ebéd tartama alatt a 32-ik gyalogezred zenekara Dubez jeles karnagyának vezetése alatt szolgáltatta a zenét.

Az izléses ebéd alatt a harmadik fogás után fölkelt *Érczhegyi* Ferencz fölövészmester és pohárköszöntőt mondott a királyra és családjára. A felharsant éljenzés után a katonai zenekar rázenditette a «Gotterhaltét», a mit a jelenvolt tisztek fölállva hallgattak végig, példájukat követték a többi jelenvoltak is, s mindannyian állva hallgatták az osztrák néphimnuszt.

A következő pohárköszöntőt dr. *Darányi* Ignácz orsz. képviselő mondotta József főherczegre. Beszédjében felemlitette, hogy a népszerü főherczegnek nemcsak udvartartása, gyermekeinek nevelése magyar, hanem még ha a tél hidege közelg, akkor is a magyar tengerpartot, Fiumét keresi fel üdülő helyül, érezve, a mit a költő mondott: «Itt élned, halnod kell!» Emeli tehát poharát József főherczegre és nejére, mint a lövész-egyesület zászlóanyjára.

Szabó Ferencz eleinte magyar, majd német szóval élteti a közös hadsereget.

Medvei ezredes németül beszél. Felemliti a budai polgárságnak általa mindenkor tapasztalt rendszerető, békés, loyális s hazafias érzelmeit s végül emeli poharát a budai polgári lövész-egyesületre, mint ez érzelmek ápolójára.

Dr. *Országh* Sándor a honvédségre, mint a mely a magyar szellem ápolója, emeli poharát. «Meg vagyok győződve — ugymond — hogy honvédeink adandó alkalommal, a mitől az isteni kegyelem óvjon meg, épen oly dicsően fognak a magyar hazáért harczolni, s ha kell meghalni, mint hős elődeik.» E visszaemlékezésben s e reményben üriti poharát a honvédségre s jelenlevő képviselőire.

Dr. *Andaházy* Lászó ügyvéd és orsz. képviselő Budapest főváros törvényhatóságát élteti.

Ezután *Gerlóczy* megköszöni a törvényhatóságra mondott felköszöntőt és kivánja, hogy a polgárságnak a magyar hazafiasság és az alkotmányosság iránti érzülete megmaradjon a jövőben is állandóan. A budai polgári lövészekre üriti poharát, a kik mindig csak azt tették, a mit a haza, a főváros és a polgárság érdeke kivánt.

Freyberger Pál kivánja, hogy a haza és trón javára a jelenlevő idegenek és vendégek soká éljenek.

Lengyel Sándor polgári és keresk. isk. igazgató élteti dr. Darányi és dr. Országh orszgy. képviselőket.

Dr. *Rácz* Károly a sajtóra üriti poharát, kivánva, hogy az mindig szabad maradjon.

Az ebéd után folytatták a lövöldözést s egyszersmind a tekeversenyhez is hozzáfogtak. Négy óra tájban *Fejérváry* Géza báró honvédelmi miniszter is megjelent, a kit Erczhegyi fölövészmester fogadott.

A honvédelmi miniszter *Országh* Sándor dr. és *Darányi* Ignácz országos képviselőkkel versenyzett a czéllövészetben pisztolylyal s versenytársait legyőzte.

Este 6 órakor a *Hunnia* velocipéd-klub versenyt rendezett a lövöldében levő pályáján s ez alkalommal Vuics István, Rémi Zsiga és Passberger József, a magyar velocipéd-klub tagjai vitték el a kitüzött dijakat. Az akadályversenyfutásban Sándor Akos nyerte el két versenytárs elől a dijul kitüzött csinos bronztintatartót. Ezután a budai dalárda adta elő a következő dalokat: «*Dalszabadság*» (Marschnertől), «*Oh mi távol*» (Engelsberg), «*Édes lánykám*» (Huber K.-tól), és *Bölcs Salamon* (Schäffertől), a közönség, mely ezalatt a szabadban felállitott asztaloknál vacsorált, a szép énekre zajos tapsokkal fejezte ki tetszését. A hangversenyt sikerült tüzijáték követte, mely után a «Hunnia» velociped klub által rendezett verseny győzteseinek osztották ki a dijakat, 9 óra tájban kezdődött a táncz, melyhez a 32-ik gyalogezred szolgáltatta a zenét. Mikor e sorokat irjuk, a táncz még javában folyik s a folyton fokozódó jó kedvről itélve, valószinüleg csak a hajnal vet annak véget. A jelen volt hölgyek közül sikerült feljegyeznünk a következők neveit: *Lányok:* Szabó Anna, Bálványi Miczi, Münzberger Irén, Schmidt nővérek, Wilke Etel, Nagy Irma, Krisztofoli nővérek, Kattusz nővérek, Együd Mariska, Ostyán Róza, Gander Róza, Sommer Irma, Pfeifer Paula, Harlischfeger Katicza, Kemény Anna, Prágay Anna, Schwarz Irén, Reitler Irma, Garlathy Olga, Szokolay Szerafin, Gabrovits Lujza, Okenfuss Teréz, Krik Gizella, Hubert Ilka, Nerik Róza, Hamorszky Helén és Irén, Csáky Irma, Pilmeyer Giza, Schwarz Francziska, Quittner Toncsi, Podgorszky Emilia, stb. — *Asszonyok*: Haselbeckné, Laumanné, Zeitlorné, Lehóczky Jánosné, Zörer Románné, Erczhegyi Ferenczné, Erczhegyi Józsefné, Freibergerné, Schmidtné, Kemény Istvánné, Kattusné, Domaniczkyné, Garlathyné, Granzerné, Hamorszkyné, Quittner Károlyné, Podgorszkyné, stb. stb.

*

Budavár visszavivásának megünneplése a vidéken. *Szombathelyen* e hó 2-án a várost fellobogózták. Reggeli 9 órakor a székesegyház harangjainak zugása közepett vonult be a templomba a szombathelyi egyházmegye püspöke, Hidasy Kornél, a ki egyházmegyéjében elrendelte a nemzeti öröm méltó megünneplését. Az ünnepies nagymise alatt offertoriumkor és a mise végén, a melyen a premontrei tanári kar teljes diszben s a birói, és közigazgatási stb. hivatalok megjelentek, a szombathelyi dalárda énekelt. — *Pécsett* e hó 2-án d. e. 9 órakor a belvárosi templomban diszmise volt, melyen a tanács és hivatalnok testületek több tagja, a veteránok, a hadastyánok, a kath. legényegylet testületileg s nagyszámu közönség vett részt. A misét teljes segédlettel Mendlik Agost apát-plébános mondotta, ugyanő tartotta a szent beszédet is. A jeles pap ékesszólóan ecsetelé a magyar nemzet dicső multját nagy királyai alatt; felidézé a százados szenvedéseket, utalt ezekkel szemben a jelen gyarapodására és tagadhatatlan fellendülésére, melyet az egész világ elismer és egy még fényesebb, boldogabb jövőre, mely számunkra várakozik, ha az ősök nyomdokait követve: istenhez, a hazához és királyhoz hivek leszünk. A szép beszéd nagy hatást tett a hallgatókra, kik a himnusz éneklése mellett emelkedett hangulatban hagyták el a templomot. — *Etyek* községben (Fehérmegye) is megünnepelték Budavár visszafoglalásának 200 éves évfordulóját szept. 2-án, mely napon Ettyek hazafias plébánosa, Nyirák Sándor ünnepélyes háladó istentiszteletet tartott, melyen a község lakossága szép számmal jelent meg. Az istentisztelet végén lelkesülten s áhitattal énekelte el a hivők serege a Szózatot és a Himnuszt.

*

Kegyeletesen ünnepelték meg ezenkivül szeptember 2-án a történelmi nevezetességü napot: Mezőturon, Szolnokon, Zalaegerszegen, Hódmezővásárhelyen, Váczott stb.

*

A Times e hó 2-iki kelettel a budavári ünnepélyekről terjedelmes budapesti táviratot közöl, melyből átveszszük a következőket: Az eredeti programm változáson ment át, nevezetesen elhagyták a történeti menetet, mert a magyarok most barátságban vannak a törökökkel s kerülni akarták mind azt, a mi a portát sérthetné, Oroszország s a többi nagy hatalom előtt pedig félreértésre adhatna alkalmat. Az ujabbi bolgár események miatt a lehető legkisebbre szoritották az ünnepélyességöket. A diplomácziai testületet egyáltalán nem hivták meg, s Lee, az amerikai ügyvivő volt az egyedüli, ki az ünnepélyeken megjelent, ő is magán minőségben. A budapesti községtanács nagy hibát követett el, hogy a meghivott vendégeket nem értesitette arról, hogy az ünnepély jelentéktelenné vált. Maga Budapest lakossága alig érdeklődött az ünnepély iránt. Budán lobogtak ugyan zászlók, Pesten nem. A boltok, mint máskor nyitva voltak s látszata sem volt a közünnepnek, vagy egyetlen törökellenes nyilatkozatnak. Megforditva a klubokban és kávéházakban a társalgás erősen török- és bolgárbarát s oroszellenes hangulatban folyt. S a mi kis ünnepély volt is, azt is elrontotta a rendezőség. A vigadóban nagyon fényes ünnepi gyülés volt, melyen miniszterek, tábornokok, mágnások, főpapok vettek részt. — Egy tudós tanár hozzáfogott aztán egy végtalan hosszu értekezés felolvasásához Budavár visszavételéről, 15 percz mulva a szintén jelenlevő király oly kétségbevonhatatlan jeleit adta türelmetlenségének, hogy a polgármester felfüggesztette az ülést, a király pedig a szünet alatt eltávozott. A polgármester pedig a király megjelenésért megköszöntő beszédet tartott, melyben a megszólitást második személyben tartotta, a mi a király távozása után elég mulatságosan hangzott. Az ünnepély fénypontja ma volt, a helyőrségi templomban tartott nagy mise, egy emléktábla lelepzése és 60 személyre rendezett fukar banket programmal. A templomban Simor herczegprimás tartotta az ünnepi beszédet fejtegetvén a kereszténység és a közművelődés fontos szerepét Magyarországnak a török iga alól felszabaditásában. Istentisztelet után a tömeg a Palatinus-térre (Nándor) vonult át; a főpapok, a főméltó ágok és a tábornokok a közönség lökdösése közt haladtak át, mig egy nyomorult emelvényhez jutottak, melyen nádszékek voltak elhelyezve. Az emelvényt mindenfelől katonák, rendőrök vették körül, de átmenő utat a vendégeknek nem engedtek. Az emelvénynyel szemben szószék volt felállitva, melyről Havas alpolgármester (?) beszédet tartott. A szónok gyönge hangja csak akkor volt hallható, ha kiabált, s hozzá rettenetes hosszan beszélt. A nap égetőn sütött. A német tisztek sisakkal fejükön hátrafelé tolták székeiket, hogy valami árnyékot kapjanak. A püspökök zsebkendőikkel legyezték magukat s erősen lihegtek. Végre Havas egy dramatikus taglejtésére lehullott a faltáblát rejtő lepel s előtünt az emléktábla, alig méltó egy falusi templomhoz. A zenebanda megszólalt, a katonák diszlövést adtak elnyomván szegény Havas hangját, ki még egyre beszélt. Aztán pedig az ünnepi közönség szétoszlott. A közönség nagyon hideg maradt. A német tiszteket néhány hang gyöngén megéljenezte, melyet azok alig vettek észre. Az általános benyomás az volt, hogy a községtanács jobban tette volna, ha nem rendez ünnepélyt, vagy ha ily parányit rendezett, nem kellett volna oly nagy lármát csinálni hozzá.

*

A *Dirittó* e hó 3-ki száma: Magyarországi ünnepélyek czimén a következőket irja: Ma ünnepli Magyarország Budavár visszavételének kétszázados fordulóját a török uralom alól. Olaszország, melyet Magyarországhoz őszinte barátság kapcsol, üdvözli e nevezetes történelmi esemény felujitásának szerencsés eszméjét s megragadjuk a kedvező alkalmat, hogy kifejezzük legmelegebb szerencsekivántunkat Kossuth és Petőfi hazájának. Óhajtjuk, hogy állandón viruljon a szabad Magyarország, hogy ő is védgátul szolgáljon az északról támadó reakczionárius áramlatnak. A multban a magyaroknak az izlám ellen kellett küzdeniök. Most az a hivatásuk, hogy erejüket az abszolut és nemzetiségellenes törekvések ellen vessék latba, mely törekvések a szabad Magyarországot mindenfelől ostromolják. A szabad Budapest valóban politikai óázist képez a háromcsászárság roppant területén s egyuttal erődöt Európa szivében a szabad alkotmányos elvek védelmére, melyet Német- és Oroszország részéről fenyeget veszély.

UJDONSÁGOK.

— szept. 3.

— ***Személyi hirek.*** *Szász Károly* ref. püspök e hó 7-én megy egy hónapra terjedő püspöki látogatásra Felső-Baranyába. — *Rudolf* trónörökös tegnap délelőtt Bécsbe érkezett és Szögyény-Marich külügyminiszteri osztálytanácsost másfél óra hoszszant tartó kihallgatáson fogadta. — *A német trónörökösné* Madonna di Campiglioban meghosszabbitotta tartózkodását. — *Vetsera* báró, egyiptomi osztrák-magyar államadóssági biztos Karstba ment. — *Khuen-Hédervάry* Károly gróf, horvát bán ma reggel Budapestről Zágrábba utazott. — *Gebhardt* Alajos dr., egyetemi tanár visszaérkezett külföldi utjáról s a Rókus-kórház vezetését átvette. — *Hofman* Károly dr. geologus és *Lóczy* Lajos dr. müegyetemi tanár az országos földtani felvételekről már visszaérkeztek a fővárosba. — *Pöschl* Károly, Veszprémmegye közgazdasági előadója — mint a Pápai Lapok irja — betegsége miatt lemond ez állásáról. — *Bulla* Theofil, zirczi perjel, kit ő felsége nem rég tüntetett ki, — mint a Pápai Lapok irja — Szent Gotthardra ment nyugalomba s lemondott veszprémmegyei bizottsági tagságáról. — *József főherczeg* e hó 22-én d. u. Békés-Gyulára érkezik s jelen lesz az ott tartandó fegyvergyakorlatokon. Négy napig marad B.-Gyután s ez idő alatt Göndöcs Benedek apát és orsz. képviselő vendége lesz.

— **A kulacsos főherczeg.** A csütörtökön Alcsuth körül tartott hadgyakorlaton, midőn a gyakorlat szemlélői, köztük a király, József és Albrecht főherczegek, a szabadban uzsonnához ültek, József főherczeg, ki igazi magyar szokás szerint csutorát hordott magával, tele töltvén azt jófajtarégi szilvoriummal, — e csutorával kinálta meg a külföldi attachékat. Látva ezt a király, ő is elkérte a kulacsot s ő is «huzott» belőle egyet.

— **Albrecht főherczeg és a vaáli özvegyasszony.** A székesfehérvári *Sz—g* irja: A mult kedden Vaálon özv. Becsei Andrásné házában tüz támadt, mely ugy az özvegynek, mint lakójának sok kárt okozott. Midőn a tüzet eloltották, Albrecht főherczeg meglátogatta az özvegyet s néhány kérdést intézve hozzá, neki és lakójának 50—50 frtot ajándékozott. A szegény emberek hálát rebegtek a főherczegnek, a kiben a királyt vélték, mire a főherczeg mosolyogva jegyzé meg, hogy ő nem a király, hanem — csak Albrecht főherczeg.

— **A király Budapesten.** Ő felsége egy heti itt tartózkodás után a magyar államvasutak külön udvari vonatán ma délután 1 óra 30 perczkor utazott el Galicziába, hogy a hadgyakorlatokat megszemlélje. A király elutazása alkalmából nagyszámu és diszes közönség gyült össze a magyar államvasutak pályaházának perronján. A bucsuzóra kijött polgári urak mindannyian diszmagyarban jelentek meg. Az előkelőségek közül a következők neveit jegyeztük föl: Pejacsevich gr. hadtestparancsnok, Trefort Agoston, Fejérváry Géza báró, Orczy Béla br., Bedekovics, Fabinyi Teofil, Kemény Gábor br. miniszterek Ráth Károly főpolgármester, Szapáry István gr. főispán, Török János főkapitány, Lukács Béa a m. államvasutak igazg. elnöke stb. Ő felségével a nagy katonai kiséreten kivül Pejacsevich gr. főhadparancsnok és Wedel br, német katonai attaché is elutazott. A vonatot Lukács Béla elnök kiséri a határig. A vonat felügyeletében elutaztak: Langer Viktor főfelügyelő, Godt felügyelő, Kőrösi a vezérfelügyelőség részéről és Thaly vonatmozgósitási főnök, végül Klaudy udvari tanácsos, mint az utazás intézője. A vonatot Merkl, a budapesti állomás főnöke inditotta utnak. A király elutazásának egy érdekes epizodja volt. Mikor a király a központi pályaudvarhoz hajtatott, a Ferencz-József-téren egy gyászba öltözött öreg asszony a kocsi felé szaladt már messziről lobogtatva kezében egy folyamodványt. A király megállittatta a kocsit, és az öreg asszony kérvényét sajátkezüleg átvette.

— ***Földindulás.*** Filadelfiából irják e hó 2-ról: Az első lökés után, melyet pénteken este 9 óra 40 perczkor éreztek, időközönkint ujabb lökések érték északi és déli Carolinát és Georgiát, köztük az utolsó tegnap reggel 1 órakor volt. Ez államokban 17 lökést számláltak meg; a földön több hasadék támadt, melyből viz, fehér homok és kékes iszap bugyogott elő. A Charlestonból érkezett táviratok szerint a város romokban hever. A város kereskedő negyedének két-harmadát a földindulás, 20 házat a tüz pusztitott el. Az életveszteséget 60—100-ra teszik; a megsebesültek számát még nem tudják. A vagyoni veszteség 6—10 millió dollár közt van. Péntek óta nem érkezett s nem ment el vasuti vonat, mert a vasuti töltések és vágányok teljesen szét vannak rombolva. Egyetlen távirati sodrony köti össze a várost a világgal. A lakosság házait elhagyta, melyek közt a még fönnállók is ugy meg vannak rongálva, hogy az első ujabbi földindulásra összedülnek. A megrémült nép babonás hireket költ s varázslást üz, hogy a természetfeletti erőket megszeliditse, azt hivén, hogy a világ vége elérkezett. Napok multak el addig, a mig a halottak, megsebesültek és a romok alá temetettek számát ki lehet tudni. A mult éjjel 11 óra 55 perczkor ujabb földrengés volt, mely több házat ledöntött. A város háromnegyedét ujra kell épiteni. Charleston két történelmi emlékü egyháza a Szt. Fülöp és Szt. Mihály templom végleg elpusztult, A Hibernian-hall, a legpompásabb épületek egyike romokban hever. Az órák az egész városban péntek esti 9.40 perczkor megálltak. A nép szabad ég alatt tanyáz és sokat szenved az időjárás s az éhség miatt. Közölve volt, hogy Sommerville nagy része is romokban hever, s hogy keleti Georgiában és Carolinában sok a halott. A vagyoni veszteség mindenütt nagy. A földindulással kapcsolatosan érdekes ez a megjegyzés: aug. 12 én nagy vihar vonult át az Egyesült államok nyugati részén s ugyan abban az időben földindulás volt Indianopolisban. A mult egész hónapban nagy szél és vihar dult az Atlanti oczeán partjain. Augusztus 20-án Texas partjain forgószél pusztitott, több millió dollár értékü vagyont tevén tönkre. A yellowstonei park nagy geyserje négy évi szünet után aug. 27-én ujra megnyilt, s feltünt a belleplaini artézi kut heves müködése. Aug. 27 és 28-án földindulás előnyomait érezték Charlestonban s Dél-Carolina és Georgia más részein. Aug. 31-én következett be az a rendkivül erős földindulás, Charleston központtal, minőt az Egyesült Államokban még nem éreztek. Azt hiszik, hogy több pusztulást okozott, mint valaha bármely földindulás. Huszonkét állam, a mexikói öböltől a Nagytavakig, s az Atlanti tengertől a Misszisipiig, körülbelől egy millió négyszög mérföld érezte hatását. — Madridból szintén e hó 2-ki kelettel azt irják, hogy az nap 1 óra 20 perczkor Antequeraban, a megelőző nap Malagában éreztek földindulást, Ez utóbbi helyen több épület szenvedett kárt, de emberélet nem veszett el.

— **A mohácsi vész emlékezete.** A mohácsi vész 360-ik évfordulóját a mult vasárnap, aug. 29-én a szokásos ünneppel ülték meg Mohácson. A szabad ég alatt künn a temető kápolnánál Ujváry Miklós káplán mondott magyar egyházi szónoklatot, utána ünnepi mise következett, melyen Rónay Sándor prépost plébános pontifikált. Déli egy órakor Mohács város notabilitásai tiszteletére alapitványi diszebéd volt a plébánián, mely alatt lelkes felköszöntők nem hiányoztak. A kegyeletes ünnepnek nagy közönsége volt.

— **A hadgyakorlatok áldozata.** A fehérmegyei katonai hadgyakorlatok szinhelyén egy lovassági kapitány egy árkot akart átugrani lovával s oly szerencsétlenül bukott le róla, hogy azonnal szörnyet halt. El is temették ott mindjárt egy közeli temetőben. Mint a székesfehérvári *Sz—g*, mint a mely lapból e hirt átveszszük, irja — ez ideig a szerencsétlennek nevét még katonatiszti körökben sem tudják biztosan megmondani.

— **Rágalmazó képviselő.** Annak idején megemlékeztünk lapunkban arról a jelenetről, a mely a horvát tartományi gyülésben játszódott le, a mikor Pavlovics Milán képviselő Paukovics Vuzó képviselőtársát nyilt ülésben azzal vádolta, hogy a zenggi takarékpénztárból egy száz forintos aranyórát lopott. A kinos feltünés, melyet ez az eset keltett annál nagyobb volt, mert köztudomásu dolog, hogy Paukovics barátságos viszonyban élt a Pavlovics-családdal. Paukovics, hogy magának törvényes elégtételt szerezzen, bünvádi feljelentést tett képviselőtársa ellen, s ez ügyben a tárgyalás aug. hó 23-án volt. A tárgyaláson Pavlovics Milán kijelentette, hogy ő a Paukovics ellenében használt vádat, mint a saját pártja eszközét használta, s azt a tartománygyülés termén kivül soha nem ismételte, annál kevésbbé sem, mert közvetlenül semmit sem tud az órával való történetről. A tanuk, a kikre Pavlovics a tartományi gyülésen hivatkozott, eskü alatt vallották, hogy a vád roszakaratu, alaptalan koholmány. Pavlovics elé, mint az *Agr. Ztg* irja annak idején a jogi párt azt az alternativát állitotta, hogy vagy hozza elő nyilvános ülésben Paukovics ellen az emlitett vádat, vagy pedig lépjen ki a jogi pártból. Pavlovics azt hitte, hogy az esetre, ha bepanaszolják a biróság előtt tanukul hivatkozhatik azokra, a kik a rágalmazásra kényszeritették, ámde ezek nem akartak mellette tanuskodni. Igy tehát a párt nemcsak a megtámadott képviselővel, hanem a saját párthivével szemben is perfid eljárást követett el. A mentelmi jognál fogva, mely a képviselőt a tartományi gyülésben mon-

dott szavaiért védi, föl kellett menteni Pavlovicsot a vád alól, hanem azért az eset mégis jellemző marad.

— **Az ujoncz katonák multja.** A közös hadügyminiszter kezdeményezése folytán a politikai hatóságok utasitást kaptak, hogy a rendes sorozások befejezése után, de legkésőbb minden év október 1-ig tudassák az illető katonai parancsnokságokkal azokat az adatokat, melyek oly besorozottakra vonatkoznak, kik bűntény vagy nyereségvágyból eredő vétség vagy pedig ugyanebből eredő kihágás miatt büntetve voltak. E rendeletnek czélját az képezi, hogy ezentul az igy büntetett katonák az előléptetésből ki legyenek zárva.

— **Öngyilkosságok a vidéken.** *Vésztőn* (Békésmegye) N. Tóth Mihály odavaló lakos aug. 27-én atyja házánál felakasztotta magát. Öngyilkosságának oka gyógyithatlan betegsége. — *Halason* Faragó Rozália e hó 1-én gyufa-oldattal megmérgezte magát. — Ugyancsak Halason aug. 25-én Csényi István odavaló lakos a város közelében főbelőtte magát. — *Madarason* e hó 2-kán Tóth Imre ref. lelkésznek Imre nevü 13 éves fia, ismeretlen okból agyonlőtte magát.

— **Az «Association Littéraireet Artistique»** melyet Victor Hugo alapitott 1878-ban, e hó 18-án tartja kilenczedik kongresszusát, Numa Droz elnöklete alatt Genfben. Mindazokat a kormányokat, melyek a mult berni gyülésen képviselve voltak, fel fogják szólitani, hogy 8 nappal a kongresszus előtt irják alá az irodalmi szerződést, melyet a társulat kivánatára a svájczi szövetség-kormány dolgoztatott ki. Olyan eredmény ez, mely bizonyságot tesz arról, hogy az «Association» kilenczéves fáradozása, hogy az irói tulajdonjog kellően védve legyen, becsületes és eredménydus volt. Kivánatos volna, hogy a legközelebbi genfi kongresszuson Magyarország is legyen képviselve. Az általános német irói-szövetség és a bécsi Concordia-egylet dr. Friedmann Alfrédet küldi mint teljhatalmu megbizottját Genfbe. Hogy tőlünk menne valaki, még eddig nem hallottuk hirét.

— **Agyonlőtt posta-kocsis.** Rácz-Militicsről (Bácsmegye) irják nekünk, hogy a Doroszlóról jövő kariolpostát e hó 4-én a militicsi szöllőknél rablók támadták meg, a Striczevics nevü kocsist agyonlőtték, a postát kisérő fegyveres őrt agyba-főbe verték s aztán a posta-kocsival Bresztovácz féle elhajtottak. Mennyi pénz- és értékküldemény volt az elrablott posta-kocsin, még eddig nincs konstatálva.

— **A kolozsvári kereskedelmi akadémia ünnepe.** Kolozsvárról távirják mai kelettel: Ma ment végbe a kolozsvári kereskedelmi akadémia uj palotájának alapkőletételi ünnepe a város képviselői s a notabilitások jelenlétében. A dalkör hymnusza után Finály elnök beszédet mondott, melynek végezte után letették az alapkövet. Az ünnepet a dalkör Rakóczi-indulója fejezte be. Délben a felügyelő bizottság 70 teritékü ebédet adott, melyen Hegedüs Sándor és Sigmond Dezső képviselők, a főispán, polgármester és a kitünőségek vettek részt. Az ebéd alatt lelkes hangulat uralkodott. Felköszöntőket mondottak: Finály a királyra és családjára, Kiss Sándor Trefort miniszterre, Sigmond Dezső Széchenyi Pál kereskedelmi miniszterre, Albach a polgármesterre, Hegedüs Sándor Finály elnökre, Finály Sigmond Dezsőre, dr. Grois Jósika báró főispánra, dr. Ferenczy Zoltán a polgármesterre, Kiss a felügyelő bizottságra, Gámán a tanári karra, Hegedüs István a főispánra. Az ebéd folyamán Trefort miniszterhez üdvözlő távirat küldetett.

— **Tudományos klub a vatikánban.** A pápa részvétele mellett a vatikánban a bibornokok és többi főpapok klubol alapitottak, melynek tagjai felváltva minden este felolvasást tartanak valamely tudományos kérdésről. E kérdéseket egyszersmint megvitatás tárgyává is teszik.

— **Luther Márton pohara.** Az Ercz-hegység tövében, Ebersdorf falu őrségi templomában, egyéb értékes régiségek közt, egy ivó-poharat is őriznek, melyet Luther Márton ajándékozott dr. Jonasnak, ki a reformáczió müvében munkatársa volt. A poháron a következő, Luther Mártontól származó felirat olvasható, mely eddig még bizonynyal ösmeretlen: «Kedves Jonasának ad — Luther egy szép poharat, tanulságul mindkettőnek, hogy üvegkép összetörnek.» «Dem lieben D. Jonas — schenkt D. Luther ein schön Glas, — Das lehrt sie alle beide fein, — Dass sie zerbrechtliche Gläser sein.»

— **Meggyilkolt posta-expeditor.** Bruneckból táviratozzák: Tegnap éjjel itt Steiner posta-expeditort meggyilkolták és azután holttestét elásták. A hivatalos helyiségből három posta-csomagot, melyben 1460 frt volt, elraboltak. A tettesek egy st-lorenczi vasuti hivatalnok és egy dijnok s már elfogták őket. A gonosztevőket az elkeseredett néptömeg majd hogy agyon nem verte.

— **Öngyilkosság a mézeshetekben.** A Majna melletti Frankfurtból irják e hó 2-ról: Egy talán husz éves frankfurti nő, tegnap fölvette legszebb ruháját s gyémántjait, azután boudoirjába menve revolverrel a fülén keresztül főbe lőtte magát. Azonnal meghalt. A boldogtalan asszony csak rövid ideje volt férjnél, s hogy öngyilkosságára mi adott okoi, nem tudják. Neve Hernmarck Natália.

— **Amerikai házasságok.** Harmincz éves házaspár, vagyis két 15 éves fél, nem mindennapi dolog. Amerikában még rövid idő előtt is lehetett ily párocskákat találni, most azonban ez is megváltozott. Amerikában eddig minden pap, biró és hatósági személy egykép fel volt jogositva arra, hogy a házasodni óhajtó párt összeadja. Nem volt szükség sem szülők engedélyére, sem keresztlevélre, sem semmiféle okiratra, a két fél elment a paphoz, megmondta nevét, kijelentette, hogy a 16., illetőleg 18. évet már tulhaladta, hogy mással házasságot nem kötött még, és azzal «én a tied, te az enyim», az összeadás akadály nélkül végbement. E boldog állapotot legtovább Pensylvánia tartotta meg. Mielőtt megváltoztatta azt, még két napi halasztást engedett a házasodni vágyók számára, két rövid napot! Lázas sietséggel keresték fel egymást a szerelmes szivek és gyorsan elmenve a paphoz, egy félóra mulva az egymáséi voltak örökre, elválaszthatatlanul! Ezt a két napot felhasználta egy olyan ifju pár is, kik ketten összevéve 30 évesek; két gyermek, kiknek mindegyike 15 éves, megszökött egymással és házasságot kötött. A boldog fiatal férjet Willie Cosheynek hivják, a fiatal menyecskét pedig Mary Lairdnek. A szülők hiába tiltakoznak, Maryt és Williet ásó-kapa választja csak el egymástól! A halasztásként engedett első napon Greenburgból elmentek Pittsburgra, hol egy lelkész megkönyörült a gyermekeken, kik könnyek és csókok közt esküdtek, hogy inkább meghalnak, semhogy elhagyják egymást, és — a két napnak még nem volt vége, a pap összeadta őket. Pittsburgnak és egész Amerikának most megint van min nevetni.

Rövid hirek. *Az aradi ujságok* után közöltük, hogy Saly Dezső ottani vasárus idegen pénzzel megszökött; az aradi lapok másnap nevezett kereskedőt teljesen ártatlannak jelentették ki. — *Ujvidéken* egy levágott ökör gyomrában négy, teljes sulyu aranyat találtak. Hogy miképen jutottak ez aranyak az ökör gyomrába, azt nem tudják. — *Tordason* (Fehérmegye) aug. hó 28-án „Takács Lajost választották meg községi jegyzőnek. — *A szamosujvári* fegyházból egy év előtt megszökött hires rabló Bogdán Dimitru, most a Déva körüli erdőkben bujkál s a közeli falvakba is belátogat. — *Pozsonyban* Trits Hermina 20 éves leány szüleinek házából nyomtalanul eltünt. — *Déván* bigámia miatt elfogták Félix Gy. csizmadiát, a ki beismerte, hogy két törvényes felesége van. — *Keszthelyen* Balaton-muzeumot készül felállitani a Balaton-egylet. — *Nagyszalontán* a bagosi temető sarkán egy teljesen kifejlett gyermek holttestét találták. A vizsgálatot ez ügyben megindították. — *Bécsben* Podhaysky Károly müegyetemi hallgató tegnap Greimnél csolnakázás közben a Dunába esett és belefuladt. — *Nagyváradon* a debreczeni 37-ik gyalogezred egyik trombitása fürdés közben a Körösbe fult. — *Dunaszerdahelyről* irják, hogy e hó 1-én Berecz Ágoston albari lakos házánál felborult a petroleumlámpa; a petroleum lángja meggyujtotta egy 11 éves fiu ruháját s a fiu annyira összeégett, hogy halálán van. — *Mácsa* községben (Aradmegye) utczai verekedés közben egy paraszt embert agyonütöttek — A *szegedi* szinház megnyitási ünnepére egy küldöttség meghivja Budapestről Tisza Kálmánt, Jókait, Tisza Lajos grófot, Mikszáth Kálmánt, Horváth Gyulát és Szegedváros több jeles barátját.

— **Megbirságolt helyszerző.** Nagy Jakab budapesti engedélytelen helyszerző egy lap «kis hirdetései» közt jó pénztárnoki állást kinált hölgyek számára. Egy vidéki hölgy kapott is az alkalmon s letett 200 forint kauciót, a miből a helyszerző költségekre vagy 30 forintot levonni. A hölgy a mint szétnézett uj állomáshelyén, jobbnak látta ott hagyni nyomban s mert a 30 frtot Nagy Jakab nem akarta visszaadni, beperelte az elöljáróságnál, melynek itéletét a tanács tegnap II. fokulag szintén jóváhagyta. Ez itélet szerint pedig Nagy Jakab nem csak a 30 frt visszafizetésére szorittatott, hadem 100 frt birsággal is sujtatott.

— **Tettenért betörő.** *Kiss* Gyula törvényszéki birónak a neje ma reggel 8 óra tájban épen akkor lépett ki gyöngytyuk-utcza 12. szám alatti lakásából, mikor a lakásához tartozó és az udvarra nyiló ebédlő ablakán egy férfi ugrott ki. Kissné azonnal zajt csapott, mire az ismeretlen futni kezdett és a kőfaragó-utczán keresztül a vas-utczába futott. Itt szemközt találkozott *Réthy* Lipóttal az I. magyar szini ügynökség hivatalnokával, kinek futtában még az órát akarta kirántani a zsebéből, de ez rá vetette magát, mire a tettes Réthynek a ruháit tépni kezdte, de Réthy mindaddig nem bocsátotta el, mig az időközben összesereglett néptömeg segélyével el nem fogta és viszsza nem kisérte a házba. Megmotozásnál két ezüst gyertyatartót, egy czukorszelenczét és egy nagy csomó álkulcsot találtak a vakmerő betörővel. Az előbbieket Kiss ebédlőjéből lopta el. A tettest egy rendőr a VIII. ker. kapitánysághoz kisérte, hol *Putz* Ottó 28 éves, foglalkozás nélküli könyvkötő legényt és már rég keresett betörő tolvajt ismerték fel benne.

— **Lefoglalt játékbankok.** A rendőrség a hazárdjátékosok ellen valóságos razziát inditott. Az éjjel két helyen leptek meg ily tiltott szerencsejátékot üzőket. A X. ker. kapitányság egyik kiküldött tisztviselője a maglódi uton levő *Ruzsitska*-féle vendéglőben egy «lengyel bankot» foglalt le, melyben 7 frt 55 kr. volt. A VII. ker. kapitányságnak egy kiküldött tisztviselője pedig *Fried* Illés kerepesi ut 72. sz. a. kávéházában egy munkásokból álló társaságot lepett meg épen akkor, mikor azok javában üzték a szerencsejátékot. Mindkét helyen felirták a játékosok neveit, és a helyiségtulajdonossal együtt felelősségre vonják őket.

— **Padlástüz.** Ma reggel 8 órakor a Szondy-utcza 18. számu ház padlásán eddig ismeretlen okból tüz támadt, de a házban lakók azt csakhamar elolttották, még mielőtt nagyobb károkat okozhatott volna.

— **Szétugrasztott kofák.** A tüntetések idejében sokan ajánlgattak egy kitünő módszert a zavargók szétugrasztására, mely ma a gyakorlatban alkalmazva, nagyon hatásosnak bizonyult. A városháztéri kofákkal ugyanis minden vasárnap és ünnepnapon meggyült a vásárfelügyelőségi biztos baja, mert sokszor még 11 órakor is ott ültek, holott a térnek 10 órakor tisztának kellene lenni. Ma nem használt sem szép szó, sem fenyegetés, a kofák még csak oda sem hederitettek a biztosnak; de nem sokára óriási sivalkodás és átkozódás közt zöldségestől, kosarastól futni kezdtek, mintha 50 szuronyos rendőr jött volna ellenük. A vásárbiztos ugyan is megunva a hiábavaló fáradtságot, felnyittatta a vizvezetéki csapot és a kofák közé fecskendeztetett. Képzelhető az az egetverő sivalkodás és czifra átkozó lás, a mit azok véghezvittek. Rövid egy percz alatt már nyoma sem volt ott a kofának.

— **Megszurta a feleségét.** Kőbánya véres tett szinhelye volt ma este. Vanák Ferencz odavaló munkás ember az alsó-vaspálya utczában összeczivakodott a feleségével és haragjában kést rántott elő és azt az asszony bal mellébe döfte és életveszélyesen megsebesitette. A szerencsétlen asszonyt kórházban ápolják, a tettest pedig elfogták.

— **Vak tüzi lárma.** Ma este fél 10 óra tájban nagy tüzet jeleztek a Lipót-mezőről, mire három tüzőrség kivonult, de tüzet nem talált sehol. Később derült ki, hogy a gellérthegyi tüzőrt a városmajorban rendezett tüzijáték vezette félre s ő jelezte a központi tüzőrségnek, hogy a Lipót-mező táján nagy tüz van.

Az őszi hadgyakorlatok.

Bienkowa-Wisznia, szept. 5. (O. E.) Az első lovassági hadosztály *Lassolay* altábornagy parancsnoksága alatt zömével ma elérte Radimno és Przemysl városokat. Kémcsapatai egészen Krakovicz magaslataira és Krukienicze helységtől délre hatoltak előre. A 11. lovassági hadosztály *Krieghammer* altábornagy vezénylete alatt Grodektól délre a werszycai vonalon táborozik és kémcsapatai nyugatra körülbelül 15—20 kilométernyire hatoltak előre. A kémcsapatok körülbelül 20 kilométer távolságra közeledtek egymáshoz. Az első hadtest rendelkezéséhez képest az első lovassági-hadosztály holnap reggel hat órakor körülbelül 30 kilométer távolságra előrehatol Krukienicza felé, hogy a Sambor-Lubien utat a lehető leggyorsabban birtokába ejtse, mialatt a 11. lovashadosztály zömével a Werschiczánál marad és csak a portyázást folytatja. Ennek következtében a két fél kémcsapatai holnap valószinüleg találkoznak az arczvonal előtt és igyekezni fognak egymást megkerülni. Krukinuce és Rudki közt valószinüleg nagyobb összeütközésre kerül a dolog, mert Rudki birása mindkét félre nézve egyformán fontos. Bienkowa-Viszniában, a hadgyakorlatok fővezényletének főhadiszállásán, ma postahivatalt és tábori táviró-állomást rendeztek be. Továbbá a tábori távirdavonalak fölállitásának befejezése után megnyittattak a hoszanyi és koniuszki-simianovskii tábori táviró-állomások is csatlakozással a rudkii állami táviró-állomáshoz.

SZINHÁZ, ÉS MÜVÉSZET.

— **Az operaszinházban** kedden Don Juan kerül előadásra, a mikor is Leporello szerepét, Kőszegi betegsége miatt, Szendrői énekli.

SPORT.

Bécs, szeptf 5. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az összes meeting a mai nappal kedvező auspicziumok mellett indult meg. A sportközönség teljes számmal jelent meg a pályán, az olcsóbb helyeknek is sok látogatója volt. A versenyek lefolyása a következő volt: I. *Handicap* két évesek számára. 950 frt. Távolság 1000 méter. Hat ló futott. Első Nagy Gyula ménje *Decention*, második gróf Szapáry Iván *Beso Cruig*-je, harmadik gr. Zichy Livia *Torpedo*-ja. Totalizateur 5 : 21. Három hoszszal könnyen nyerve. II. *Freudenaui nagy Handicap*, 500 frt. Távolság 3200 meter. Első hat hoszszal könnyen győzve Flesch Albin százados 3 éves kanczája *Ragyogó*, második gróf Sztáray Antal *Riadó*-ja, harmadik gróf Festetics Tasziló pej kanczája *Viva*. Totalisateur 5 : 16. Nyolcz ló futott. III. *Kétévesek nagy dija*. 5000 frt. Távolság 1200 méter. Hat ló indult. Első hat hoszszal canterben győzve Söllinger százados *Abonentje*, második báró Rothschild Kálmán *Zsapán* ménje, harmadik gr. Zichy Livia Gaminje. Totalisateur 5 : 8. IV. *Eladó verseny*. 950 frt. Távolság 1600 méter. Hét ló indult. Első Capt. Wood *Légy jó* kanczája, második Mr. Aronac *Baschmüllerje*, 3-dik gr. Festetics Tasziló *Couriousa*. Totalisator 5 : 12. V. *Gátverseny* 1200 frt az elsőnek, 200 frt a másodiknak. Távolság 2800 meter. Első gr. Eszterházy Miklós *Isothermeje*, második Blaskovich Ernő *Arulója*. harmadik hg Auersperg *Céliája*. VI. *Szeptemberi steeplechase*. Handicap, 1000 frt az elsőnek, 200 frt a másodiknak. Távolság 4000 meter. Három ló futott. Első erős küzdelem után két hosszal nyerve gr. Kinszky Rudolf kanczája *Triesting*, második Fáy Halász Gida *Kétése*, harmadik Péchy Andor Rigije. Totalisateur 5 : 13.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A főváros közgyülése** a nyári szünetek után a főpolgármester és tanács közös megállapodása szerint szept. 16-án csütörtökön ül össze ujra.

— **A tabáni iskolaszék** közelébb Mauks Jánost választá gondnokává, mely választást a tanács tegnap jóváhagyta.

— **A tiszti főorvosi hivatal** szeptember hó 3-áról kiadott napi kimutatása szerint a következő hevenyragályos betegségek fordultak elő: hagymáz 1, himlő 16, vörheny 12, kanyaró 1, torokgyik 1. Kórházi beteglétszám: Szt.-Rókus-kórház 1356, szt.-János kórház 191. [illegible] napi halálozás: 44. Halál okok: agy- és idegbajok 3, tüdőgümő, tüdővész 6, tüdőlob, hörglob 4, egyéb légzőszervi bajok 1, gyomor-bélhurut és lob 7, himlő 4, vörheny 4, roncsoló toroklob 1, torokgyik 1, egyéb kórok 9.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A budapesti «reformált izr. egyház»** ma délután 3 órakor havas-utcza 5-ik szám alatti helyiségében gyülést tartott. Dr. *Herzfeld* Samu elnök és dr. *Kompolti* ügyvéd jegyző vezetése mellett az ülésen fölolvasták a vallás- és közoktatásügyi miniszternek junius hó 2-án 17,642. szám alatt kelt leiratát, a melyben a ref. izraelita egyház alapszabályai megerősittetnek, oly kikötésse, hogy az ujonnan alakult ref. izr. egyház külön anyakönyv vezetésére jogositva nincs, lévén az anyakönyvvezetés joga az uj egyházra nézve is a pesti izr. egyháznak fentartva. Az önálló anyakönyvvezetést különben a ref. egyház nem is kérelmezte. Az ülés tárgya lett volna még az elöljáróság, képviselőtestület és rabbi megválasztása. Minthogy azonban az alapszabályok szerint 50 tag jelenléte szükséges a határozatképességhez, a mely számból ma egypáran hiányzottak, a választások megejtésére elnök e hó 13-án este 7 órára hivott ülést össze. Ezzel az ülés véget ért.

— **Tüzoltó-ünnep.** A fővárosi tüzoltók buzditására pár év előtt arany- és ezüst éremdijakat tüztek ki, olyképen, hogy az öt, tiz és tizenöt éven tul szolgáló tüzoltókat ily éremmel tüntetik ki. Ezen érmeket Cziráky Béla, fehérmegyei főispán, tiszteletbeli tüzoltó-főparancsnok ma osztotta ki a jutalmazandók közt a Károly-kaszárnya második udvarán, hol az ünnépély délutáni 5 órakor végbement. Már 5 óra előtt nagyszámu közönség gyült össze a kaszárnya udvarán. Pontban 5 órakor bevonultak a tüzoltók. A bevonulás igen impozáns volt. Ott voltak az önkéntes tüzoltók, a városi tüzoltóság, a magyar államvasutak tüzoltói, továbbá a Ganz-féle vasöntöde, a Zellerin-féle gyár és a malmok tüzoltósága. Röviddel 5 óra után megjelent Cziráky Béla gróf, kit az egyes tüzoltótestületek parancsnokai fogadtak és szemlét tartva a szakaszok felett, a parancsnokok jelentését fogadta. Azután kiosztotta az érmeket. A jutalmazottak legtöbbje már 10 éven felül szolgál; az érmeket a gróf sajátkezüleg tüzte fel nekik. Mindegyikkel kezet szoritott, mindegyikhez volt néhány szeretetreméltó szava. A kiosztás után a gróf néhány szót intézett a jutalmazottakhoz, buzditva őket, hogy ezentul is lelkiismeretesen és hüségesen teljesitsék nehéz szolgálatukat. A tüzoltók azután elvonultak a főparancsnok előtt. A kitüntetettek nevei a következők: Az önkéntes tüzoltók közül Follmann Alajos tiszteletbeli főparancsnok, szolgálati idő 18 év, 5 hó, 2 nap. Oszeczky Lajos I. oszt. parancsnok sz. i. 16 év, 3 hó, 2 nap. Barány N. Ernő főparancsnok 15 év, 11 hó, 13 nap. Walser Ferencz szivattyusmester 15 év, 5 hó. 25 nap. Hermann Ödön II. oszt. parancsnok 13 év, 9 hó, 3 nap. Korponay Ödön titkár 11 év, 10 hó, 3 nap. Halász Zsigmond őrparancsnok 10 év, 7 hó, 28 nap. Bogisich Károly főparancsnok-helyettes 14 év, 5 hó, 14 nap. Hevesi Zsigmond III. mászó szakaszparancsnok 10 év, 5 hó, 27 nap. Haluska János őrparancsnok 8 év, 2 hó, 10 nap. Groszmann Sándor I. mászóparancsnok 6 év, 5 hó, 7 nap. dr. Gerber Béla orvos, 7 év, 7 hó, 8 nap, Wolf Miksa csővezető 7 év, 6 hó, 18 nap, Clair István II. mászó szakaszparancsnok és pénztárnok 6 év, 10 hó, 10 nap, Pichler Ignácz szivattyus 6 év, 7 hó, 3 nap. Dr. Balkányi Emil őrparancsnok 6 év, 6 hó, 18 nap. Hetlinger Alajos őrparancsnok 5 év, 10 hó, 17 nap. Szily József I. oszt. szakaszparancsnok 5 év, 8 hó, 2 nap. Kovács János őrparancsnok 5 év, 6 hó, 15 nap, Goreczky Zsigmond II. sziv. szak. parancsnok és szertárnok 5 év, 6 hó, 29 nap. Hermelin Tivadar szivattyus 5 év, 8 hó, 2 nap. Szikszay Ferencz szivattyus 5 év, 2 hó, 5 nap. Ezután a magyar állam vasuti tüzoltók közül 11 kapott 10 éves szolgálati ideje után ezüstérmet és 18, 5 éves szolgálat után ezüst érmet és pedig: Lőrinczy Gáspár főparancsnok, Friedbauer Antal szakaszvezető, Schmidt Ferencz szakaszvezető, Formanek Ferencz őrparancsnok, Beck Ottó szakaszvezető, Pillis János osztályparancsnok, Podlacsek Frigyes őrparancsnok, Midlár Ferencz őrparancsnok, Frodl János őrpr. Kubicsek József őrpr. Formanek József őrparancsnok, Schmidt György őrparancsnok, Csapka József térfelügyelő, Hollinger József szakaszvezető, Geiduschek János osztályparancsnok, Zarula János szelelő, Hrazdira Károly osztályparancsnok, Zonbár Ferencz osztályparancsnok, Rotter Ágoston őrparancsnok, Strutzl Antal őrpr., Wimmi György őrpr., Káspár János őrpr., Englert József őrpr., Kucsera Ferencz szelelő, Engel József őrpr., Litoschek Bálint kürtös, Wiche Engelbert szerelő, Emmerling János mászó. Este 9 órakor a kitüntetett tüzoltók a Szikszay-féle vendéglőben társas vacsorára gyültek egybe.

— **Az országos közp. katholikus legény-egylet** szeptember 8-án ünnepli fennállásának harminczadik évfordulóját. Ez alkalommal lesz ünnepélyes hálaadó isteni tisztelet. a melyet ugyanaz nap d. e. 10 órakor a budapesti VII. ker. erzsébetvárosi plébánia-templomban tartanak meg. A hálaadó isteni tisztelet után az egyleti ház disztermében az egyleti tagok által készitett munkák kiállitását nyitják meg, a mely szept. hó 8-tól szeptember 18-áig délelőtt 9 órától esti 6 óráig megszemlélhető lesz. Szept. 8-án este nyolcz órakor közvacsora lesz az egyleti étteremben.

— **Uj tüzoltószövetkezet.** A *Zellerin*-féle uj 60 tagu tüzoltóság, a mely a gyárnak és környékének megvédésére alakult, ma délelőtt 10 órakor a gyár udvarán *Weigmann* József főparancsnok, Reichhard Károly, Pusch Henrik és Luhn Richárd parancsnokok vezénylete alatt felavató diszgyakorlatot tartott. A tüzoltócsapat a legnagyobb fegyelmezettséggel végezte a gyakorlatokat. A diszelvonulás után a csapat főparancsnoka jelentést tett a fővárosi tüzoltó-főparancsnoknak, a ki a tüzoltók magatartása fölött a legnagyobb megelégedését fejezte ki. Ezután a tüzoltócsapat főparancsnoka a tüzoltók nevében diszes ezüstserleget nyujtott át *Hermann* Edének, az önk. tüzoltóság oszt. parancsnokának, a ki a legénység oktatója volt. A diszgyakorlatot banket követte.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Szélhámos fényképész.** *Berényi* Lajos király-utczai fényképész ellen ujabban ismét két följelentés érkezett. A fenyitő zárlat tekintetében inditványtétellel *Mladoniczky* alügyészt bizták meg.

— **Kirabolt ékszerüzlet.** A Károly-körúti Fodor-féle betörés ügyében dr. *Horváth* János kir. alügyész Weiland Károly és Stern Gyula ellenében betöréses lopás büntette miatt további fogva tartásuk mellett az elővizsgálat megindítását inditványozta.

— **Zsupánszky Pál** bünügye a jövő hó elején kerül tárgyalásra a budapesti kir. törvényszéknél. Zsupánszky konok tagadásban van.

HÁZASSÁG.

— **Eljegyzések.** *Kállai* Mór férfiszabó eljegyezte *Rosenzweig* Róza kisasszonyt, dr. *Réti* Mór fővárosi orvos nővérét. — *Bende* Oszkár magyar államvasuti mérnök eljegyezte Kolozsvárott Indali Lenke kisasszonyt, néhai Indali Péter volt képezdei tanár leányát. — *Nagy* Béla dévai gyógyszerész eljegyezte Issekutz Jozefine kisasszonyt, Issekutz Pál kereskedő leányát.

— **Esküvők.** *Dr. Géfni* Lajos kis-czelli orvos a mult szombaton tartotta esküvőjét Szombathelyen Stübner János odavaló tekintélyes polgár leányával Jankával. — *Madarassy* István kalocsai törvényszéki biró e hó 2-án tartotta esküvőjét Nyers Lajos kalocsai törvényszéki elnök leányával Erzsikével.

GYÁSZROVAT.

Kenessey Miklósné, Kenessey Miklós enyingi főszolgabirónak neje, szul. felsőbükki *Nagy* Julia, hoszszas szenvedés után 33 éves korában Veszprémben meghalt.

Kraft Agoston honvédalezredes a n.-szebeni honvéd-féldandár parancsnoka e hó 1-én 53 éves korában meghalt.

Szilcz István ügyvéd, a felsőmagyarországi népgazdászati kölcsönös hitel- és takarék-egylet igazgató alelnöke, Kassa sz. kir. város törvényhatósági bizottságának és községi iskolaszékének tagja — mint nekünk irják — szeptember 4-én éjjel, rövid szenvedés után, 53 éves korában Kassán meghalt. A boldogult egyike volt Kassa legtiszteltebb és közbecsülésben álló polgárának, a ki minden jó és nemes ügyet pártfogolt s azokban tevékeny részt vett. Temetése hétfőn délután lesz.

Nagy-ajtai Nyiredy János s.-szentgyörgyi ügyvéd nyug. körjegyző 71 éves korában meghalt Sepsi-Szent-Györgyön.

Dr. Miskolczy Mihály Biharmegye tiszteletbeli főorvosa, járási orvos és a bihar-diószeghi vinczellérképezde volt igazgató-tanára, mint Nagyváradról távirják, ma szélhüdésben meghalt. A közbecsülésben állott férfi váratlan halála széles körben keltett igazi részvétet.

TÁVIRATOK.

Bécs, szept. 5. A *cambridgei herczeg Clibe* vezérkari főnök és *Trotter* tüzérségi őrnagy kiséretében Londonból ide érkezett és a pályaudvarban az angol nagykövet által fogadtatott. A herczeg a pályaudvarból udvari kocsin az angol nagykövetségi palotába hajtatott. A herczeg szept. 8-án *Rudolf* trónörökössel Kelet-Gácsországba megy. Hir szerint *Kálnoky* gr. külügyminiszter is, kinél ma a trónörökös látogatást tett, elmegy a trónörökössel Gácsországba.

Belgrád, szept. 5. *Franassovics* külügyminiszter és *Zia* bey török követ tegnap aláirták a Szerbia és Törökország közt kötött ideiglenes konzuláris egyezményt.

Buenos-Ayres, szept, 2. Augusztus hóban 33 gőzös 6621 *kivándorlóval* érkezett a kikötőbe. A vámbevételek augusztus hónapban Buenos-Ayresben 2.029,000, Rosarioban 406,000 piaszterre rugtak.

KOLERA.

Fiume, szept. 5, (O. É.) Az utolsó 24 órában kilencz kolera-betegedési és négy haláleseset fordult elő. A korábban megbetegedett személyek közül kettő halt meg a járvány következtében.

Trieszt, szept. 5. A legutóbb lefolyt 24 óra alatt Triesztben és külvárosaiban 9 ember betegedett és 1 halt meg, a környéken pedig 4 ember betegedett és 3 halt meg kolerában.

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, szept. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) **Értéktőzsde.** A mai magánforgalomban osztrák hitelrészvény 279, magyar aranyjáradék 107.80. A hangulat nyugodt.

Páris, szept. 4. (Esti terménytőzsde.) *Buza* folyó hónapra 22.75 (= 11.36 frt), októberre 22.80 (=11.38 frt,) novembertől 4 hóra 23.10 (= 11.53 frt), első 4 hóra 23.40 (= 11.68 frt). *Liszt* folyó hóra 49.75 (= 15.63 frt), októberre 50.10, (= 15.73 frt), novembertől 4 hóra 51.10 (= 16.04 frt), első 4 hóra 51.80 (= 16.25 frt). *Olaj* folyó hóra 50.25 (= 25.08 frt), októberre 50.50 (= 25.20 frt), november—deczemberre 51.— (= 25.45 frt), első 4 hóra 51¼ (= 25.57 frt), *Szesz* folyó hóra 43¾ (= 23.78 frt), októberre 42.50 (= 23.10 frt). november—deczemberre 42.25 (= 22.97 frt), első 4 hóra 42.50 (= 23.20 frt). Átszámitási árfolyam 100 frank vista = 49.90 forint.

Newyork, szept. 4. (Kabelsürgöny.) Petroleum finomitott 70° Abel Test New-Yorkban szeptemberre 6⅝. Philadelphiában szeptemberre 6⅝. Liszt 3.—. — Piros őszi buza helyben 88.— (= 8.38 frt), októberre 87 (= 8.30 frt), novemberre 88½ (= 8.44 forint), deczemberre 90⅛ (= 8.58 frt), 100 kilókint. — Tengeri 52. — Gabona fuvardij imperial-quarterkint Eszak-Amerikából az angol kikötőkbe és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe 2½ cent (= 0.75½ frt 100 kilókint.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

** **Jégbiztositás.** Megbizható körökből veszszük azt az értesitést, hogy az osztrák magyar biztositó-társaságok közt a magyarországi *jégkár-biztositási üzletet* illetőleg eddig fennállott kartell-szerződés a folyó évben lejárt és ezentul meg nem ujittatik. Ennélfogva ama számos társaság között, melyek a biztositás ez ágazatát honunkban müvelik, a jövő évben előreláthatólag *igen éles és az eddiginél jóval fokozottabb szabad verseny fog kifejlődni*, a mely az ország gazdaközönségének csak előnyére fog válni.

** **A m. k. postatakarékpénztár forgalma augusztusban** következő volt: A főkimutatás szerint 41,736 betéttel 237,359 frt 37 kr tétetett be és 6914 felmondás alapján 130,443 frt 59 kr fizettetett vissza. Az augusztusi összes forgalom 367,802 frt 96 kr, felülmulja az összes előző hónapok forgalmát; az eddigi legnagyobb, julius havi forgalom csak 364,739 frt 69 krt tevén ki. Az augusztusban megtakaritott tiszta betét 106,915 frt 78 kr azonban a juliusinál kisebb, minthogy a betétek összege csekélyebb, ellenben a visszafizetések összege nagyobb, mint az előző hónapban. Az augusztusi betétek átlaga 5 frt 69 kr, megközeliti a juliusi 5 frt 89 kr átlagot, mig a visszafizetések átlaga 18 frt 86 kr felülmulja a julius havi 17 frt 04 kr. átlagot is. A rendelkezésre álló statisztikai adatokból kitünik, hogy 1886. augusztus 31-én 73,061 betétkönyvecske volt forgalomban s minthogy ugyanez időben 1.068,583 frt 75 kr tiszta takaréktőke volt összegyüjtve, egy-egy betétkönyvecskére átlag 14 frt 62 kr tiszta takaréktőke esik, a juniusi 12 frt 82 kr és márczius havi 9 frt 84 kr átlag ellenében, a mi a betevők szakadatlan takarékosságáról tesz tanuságot. Augusztusban a kir. postatakarékpénztár által összesen vásároltatott 144,000 frt névértékü értékpapir, még pedig a m. kir. postatakarékpénztár számára 127,000 frt 5% magyar papirjáradék, betevők részére pedig a beérkezett 38 kérvény alapján 8200 frt névértékü 5% magyar papirjáradék és 8800 frt egyébb értékpapir, a melyekből 11,800 frt névérték járadékkönyvecskékre helyeztetett el. Augusztus folyamán kiállittatott 9 uj járadékkönyvecske, 3 végleg kiegyenlittetett.

** **A m. kir. államvasutak** igazgatósága tudatja, hogy puhafa (mindennemü tülevelü fák) vasuti talpfa és bükkfából füreszelt deszka, továbbá tüzifa küldemények szállitására a magyar vasuti kötelékben f. évi január hó 1-je óta fennálló kivételes dijszabáshoz f. év október hó 20-án, a II. sz pótlék lép hatályba, mely uj állomások felvételét (köztük a kassa-oderbergi vasut állomásairól a szab. osztr.-magyar államvasuttársaság állomásaira részben felemelt dijtételekkel) és dijtétel módositásokat tartalmaz. Ezen pótlék példányai a magyar kir. államvasutak dijszabási szakosztályokban megszerezhetők.

IPARÜGYEK.

— **A budapesti asztalosipartestület** segédtagjai az ipartörvény értelmében alakitandó békéltető bizottság 30 segédtagjának megválasztása és a segédek segélypénztárának létesitése tárgyában f. hó 19-én (vasárnap) délelőtt 9 órakor az uj városháza közgyülési társalgó termében Mudrony Soma iparhatósági biztos elnöklete alatt közgyülést tart. A testületi elöljáróság a budapesti asztalosmestereknél alkalmazott segédek névjegyzékét már összeállittotta s az mától fogva f. hó 12-ig a testületi irodában (kerepesi-ut 19) megtekinthető s a jegyzékből kimaradottak felvételi kérvényeiket ugyanott adhatják át a testület elöljáróságának.

— **Az iparmüvészeti muzeumban** közelebb igen érdekes időszaki kiállitás fog megnyilni. Bourdon Mária a nemrég körünkben időzött hirneves utazónő kiállitás czéljából átengedte a muzeumnak rendkivül nagybecsü és érdekes bronz- és butor-gyüjteményét, a melyet utazásai közben a legkülönfélébb kulturális viszonyok közt élő népek körében gyüjtött. A kiállitás már rendezve van s körülbelül egy hét mulva megnyilik. A gyüjtemény egyike a legritkább és legérdekesebb gyüjteményeknek s még eddig sehol sem volt nyilvánosan kiállitva.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A Lloyd-szerződés megujitása.** Az osztrák-magyar Lloyd-szerződésének megujitása ügyében a két kormány és a közös külügyminiszterium nemsokára megkezdik a tárgyalásokat. Mint a Presse értesül a magyar kormánynak már megküldték a jegyzéket, melyben a tárgyalások megujitására hivják fel. A tárgyalások megkezdésére szeptember második fele van kilátásba véve.

** **Fizetésképtelenségek.** A bécsi Kreditorenverein következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: **Wöber** Péter bejelent. vegyesárukereskedő Bécsben; **Kotzner** Matild divatáru-üzlettulajdonos Prágában; **Ettinger** Mária fehérnemü kereskedő Tarnovban; **Liebergel Mózer** Dávid kézmüárukereskedő Tarnopolban.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Szeptember 5. —

Értéktőzsde.

— Vasárnapi magánforgalom. —

A mai értéktőzsdei magánforgalomnak iránya szilárd volt. Osztrák hitelrészvény 279.60-tól 279.50-ig árultatván, maradt 279.60 pénz, magyar aranyjáradék 108-tól 107.95-ig, magyar papirjáradék 94.80-on, magyar leszámitoló és pénzváltó bank 98.25-től 98-ig köttetett.

11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 279.50—279.60, magyar aranyjáradék 107.92½—107.95, magyar papirjáradék 94.80—94.82½.

BORÁSZAT.

** **Filloxera.** Hontmegye ipolysági járás *Bernecze* és *Kemencze*, valamint a szalkai járás *Perőcsény* községek szőleiben a filloxera jelenléte konstatáltatván, a nevezett községek összes szőlőterülete, zár alá helyeztetett. A zárlat értelmében az emlitett csoport határaiban levő zár alá helyezett összes szőlőterületről gyökeres vagy gyökértelen szőlővessző, szőlőnövény és általában a szőlőtő minden egyéb alkatrésze (a szőlőfürt kivételével), továbbá bármilyen fa- vagy cserjenemü ültetvény, használt duczok és szőlőkarók s szőlőlevélbe csomagolt bárminemü tárgyaknak zárlati csoporton kivül eső községekbe való kivitele tiltatik.

NAPIREND: Szeptember 6-án.

Naptár: Hétfő. — Róm. kath.: Zakariás próféta. — Prot: Záké. — Görög-orosz: (augusztus 25.) Bertalan apos'ol. — — Zsidó: (elul 6.) — Nap kél 5 ó. 25 p., nyug. 6 ó. 30 p. Hold kél 2 ó. 22 p. d. u., nyug. 11 ó. 35 p. este.
Igazságügyminiszter fogad d. u. 5—½7.
Horvát miniszter fogad d. e. 10—d. u. 2.
Nagy diszlövészet a budai lövészegyesület helyiségében, egész nap.
A borbélyipartársulat értekezlete a foghuzás gyakorlása tárgyában.
Történelmi kiállitás a városligeti müesarnokban, nyitva d. e. 9-től d. u. 7-ig. Belépti dij 20 kr.
Virágkiállitás a városligeti nagy iparcsarnokban, nyitva egész nap.
Dinnyekiállitás a Köztelken d. e. 10—12 és d. u. 2—4.
Vörös-kereszt-egylet Erzsébet-kórháza (Buda, déli pályaudvar közelében) megszemlélhető naponkint délelőtt 10—11½ óra között.
Nemzeti muzeum: term. és néprajzi tár d. e. 9—1.
Gazdasági és tanszermuzeum a Köztelken d. e. 10—12, d. u. 2—4 óráig.
Müszaki iparmuzeum a kerepesi-uton (Beleznay-kert nyitva d. e. 9 és d. u. 3—5-ig.
Egyetemi füvészkert az üllői-uton d. e. 8—12 és d. u. 2—8
Akadémiai könyvtár d. u. 3—7.
Egyetemi könyvtár d. u. 4—8.
Muzeumi könyvtár d. e. 9—1.
Svábhegyre fogaskerekü vasut indul félóránkint; az Eötvös villában czigányzene.
Margitszigetre hajó indul félóránkint. A szigeten czigányzene.
Országos panoráma a városligetben reggel 8-tól este 7-ig.
Állatkert nyitva egész nap. Belépti dij 30 kr.

Felelősszerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

NYILT-TÉR.

XII. évfolyam. 3060 XII. évfolyam

SIPOSS ANTAL m. zeneakadémiája,
(nyilvános joggal)
kezdettől a magas kimüvelésig.
(Kecskeméti-utcza 14. szám.)

Beiratkozhatni az 1886/7-iki tanévre a délelőtti órákban, 8—12-ig, és pedig **zongora, zeneszerzés** és az **énekre**, mely utóbbi két tantárgyra, különbejárók is jelentkezhetnek.

Előkelő ur

(mágnás, országy. képviselő, nagybirtokos, nagyiparos stb), ki fényes részvényvállalatban hajlandó résztvenni s első állást elfoglalni, bővebb felvilágositás végett e czimhez sziveskedjen fordulni 3209

T.... Gy.... Eötvös-utcza 26., 2. emelet 11. szám.

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Budapest, szeptember 6-án.
Rendkivüli bérletszünetben:
A nemzeti szinház személyzete által:
Másodszor:

PETNEHÁZY.

Történeti szinmü 3 felv. Irta Csiky Gergely.

Személyek:

Petneházy D.	Nagy I.
Belényi Zs.	Felekiné
Éva	Fái Sz.
Máriássy M.	Mihályfi
Hosslik Gy.	Náday
Judit	Vizváriné
Krakó	Vizvári
Zóra	Jászay M.
Ferhát	Gyenes
Vaubonne	Mészáros
Pechman M.	Latabár
Petreőczy	Kőrösmezei
Vas S.	Halasi
Gábor	Pintér
Demjén	Gabányi
Kajetán	Mátrai
Garaffa tb	Szacsvay
Károly	Feleki
Lajos	Egressy
Neuburg hg	Horváth
Fitz-James	Tóth
Kristóf	Komáromi
Czobor Á.	Abonyi
Don Martino A.	Szigeti I.
Amonio G.	Magyari
Sartini	Funták
Marsigli	Földényi
Dohna	Bérczi
Carré	Péchy
Eörményesi F.	Hetényi
Simon	Sántha A.
Bernét	Prielle P.
Vallon hadn.	Faludi
Hajdu	Sánta J.

Kezdete 7 órakor.
Holnap, szeptember 7-én.
Don Juan.

NÉP-SZINHÁZ.

Budapest, szeptember 6-án.
Ünnepi előadás.
Budavár bevételének kétszázados emlékezetére.
Blaha Luiza asszony mint vendég.

Prolog.

Irta Rákosi J. Szavalja: Fodor Fruzsina.

Ezt követi:

Budavár megvétele.

Eredeti népszinmü dalokka felv. Irta Rákosi Jenő.

Személyek:

Főparancsnok	Horváth
Segédtisztje	V. Kovács
Homoródy B.	Szabó
Özv. Kalotainé	Pártényiné
Elek	Eőry
Hedvig	Fodor F.
Özv. Kolompárné	Klárné
Pista	Vidor
Csürke Lucza	Blaha L.
Feriz	Szirmai
Eminah	Sik G.
Wallon tiszt	Németh
Magyar tiszt	Tóth A.
Gyurka	Szilágyi
Ferkó	Erődi
Jancsi	Narczisz
Kisbiró	Ujvári
Felcser	Marton
Török tiszt	Pap
1-ső török k.	Mátrai
2-ik » »	Csepreghy
1-ső német tiszt	Izsó
2-ik » »	Halász
1-ső német k.	Zsombár
2-ik » »	Varga
Magyar katona	Imrei

Kezdete 7½ órakor.
Holnap, szeptember 7-én.
Horváth A. ur vidéki szinész fellépése.
A czigánybáró.

Somossy-féle Orpheum.

Nagymező-utcza 17. sz.

SCHALKENBACH,

a zongora-hangverseny electro-motorjával.

Valamennyi szerződött müvész és müvésznő fellépte.

Hétfőn, e hó 6-án. **Rozenzweig Vilmos** karmester ur először vezényli a házi zenekart. Kedden, e hó 7-én. Visszavonhatlanul első vendegfellépésük az itt oly kedvelt MARTENS nővérek négyesnek (4 hölgy) utóbbiak átutaztukban Pétervárról Londonba, csak 8 napig fognak itt vendégszerepelni, mert hosszabbra szerződésbeli kötelezettségük nem engedi.

Közlekedési utmutató.

Megjelent legutóbb az Egyetértés augusztus 7-iki számában.

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 krba kerül, hirdetésekért, melyek a hirdető félnek lakczimével el vannak látva, minden egyes közlés után 30 kr. bélyegdij is fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik és a hirdetés alatt álló kis szám közöltetik.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg beküldetik.

Legmagasabb

előlegeket

15%-ra (1¼ krajczár forintonként) **arany- ezüst- és ékszerekre,** továbbá **sorsjegyekre, állampapirokra, zálogjegyekre** mérsékelt kamatokra ad 2810

REDLICH DÁVID

előlegezési bank- és váltóház, kecskeméti-utcza II.

Aranka!

Quasimodo uton van, tartószkodása bizonytalan. Ha Aranka irna neki, a kiadóhivatal közvetiti a levelet. Quasinodo uton a kishirdetés utján fogja értesiteni Arankát, ha levelet küldött. Rövid időn mindenesetre. 8322

Eladás.

Gavalléroktól

levetett férfi ruhák

legjobb karban legolcsóbban kapkatók, **IV., ker. hatvani-utcza 15. sz.** I-ső em. I-ső sz. alatt. Ugyanott javitó, tisztitó és ruhakölcsönző intézet is. 3152

Egy nagy álló

tükör eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 7317

Nyakkendők

12 darab egész solyemből, tetszés szerint minden szinben és alakban választva 2 frt 40 kr. 6 drb ugyanaz 1 frt 30 kr., füzők, valódi halcsont 2 frt. Vidéki megrendeléseket kérem Schwarz A. nyakkendő- és füző gyárához VI., Nagymező-utcza 14. intézni. Uri gallérok, legjobb minőségüek minden alakban, tuczatja 1 frt 80 kr. 3153

Egy elsőrangu,

igen jó forgalmu, szépen felszerelt, nagy szatócs-üzlet, betegség miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 7302

Alkalmazást keres

Egy gépész,

ki több éven át nagyobb malmokban működött, és kitünő bizonyitványokkal rendelkezik, alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6982

Egy fiatal ember,

ki a borászati szakmában teljes jártassággal bir és a klosterneuburgi intézetet frequentálta, borkereskedésben állást keres szerény feltételek mellett. Ajánlatok «K. L. M. 42.» czim alatt poste-restante kéretnek. 6980

Tapasztalt

gazdatiszt, 40 éves, nős, 20 évig egy nagy gazdaságot önállóan kezelt, állást keres. Czime a kiadóhivatalban. 6985

Kávéházba

vagy vendéglőbe, helyben vagy vidéken, ajánlkozik egy ügyes fiatal ember pinczérnek. Czime a kiadóhivatalban. 7313

Ügyes varrónő,

ajánlkozik hölgy- és gyermekruhák készitésére. Czime a kiadóhivatalban. 7289

Pénztárnoki

vagy **raktárnoki** alkalmazást keres, helyben vagy vidéken egy fiatal, nőtlen kereskedő, ki óvadékot is képes nyujtani. Ajánlatok «**P. S. 85**» jel alatt a kiadóh. elfogadtatnak. 7210

Egy gyakorolt

és ügyes himzőnő, ajánlja magát kelengyék egyszerü és elegáns elkészitésére. Bőv. a kiadóhivatal. 7308

Egy jó bizonyit-

ványnyal ellátott technikus, szerény feltétel mellett (ellátás esetleg csak koszt) tanitói állást keres helyben. Oktatást adhat a gimn.- és reáliskolai tárgyakból. Szives megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek. 7316

Vétel.

Szabónőnek való

modell-báb,

kéz alatt megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7315

Keserü üröm

(artemisia amara) magot veszek 1 forintjával kilóját. Bárki szerezhet néhány kilót, a vadontermő keserü ürömből. Ajánlatok elfogadtatnak «Ürmös» czim alatt e lap kiadóhivatalában. 6989

Alkalmazást nyer

Házvezetőnő

kerestetik, a háziasszony betegsége folytán, egy alföldi mezővárosba, egy 3 tagból álló uri családhoz. Feltételek: 35—40 éves kellő műveltségü magányos egészséges nő, ki a háztartás minden ágát teljesen érti, továbbá gyermekruha varrásban és a külső mezei gazdálkodásban jártassággal bir. Fizetés havonként 10 frt és teljes uri ellátás. Ajánlatok Bogyó Lajos birtokos czimén Kun-Szt.-Mártonba küldendők. Minden ajánlatra válaszoltatik. Közvetitő ügynökök kizáratnak. 6995

Franczia születésü

nevelőnő kerestetik, helyben 2 növendék mellé. Ajánlatok «Pedagogia 7310.» alatt a kiadóhivatalba küldendők.

Gyógyszerész-

gyakornokul nagy városban, felvétetik egy 5—6 gimn. osztályt végzett ifju. Gyakorlattal birók előnyben részesülnek. Helyet a kiadóhivatal tudatja. 6923

Egy a divat-

és kézmüáru-szakban tökéletesen jártas segéd, vidékre nagyobb városba kerestetik. Csak olyanok, kik jó elárusitók és kitünő bizonyitványokkal rendelkeznek, küldjék el ajánlataikat arczképükkel együtt, a kiadóhivatalban megtudható czim alá. 7318

Kerestetik vidékre,

egy izraelita nevelő, ki képes 2 növendékkel a gimnázium alsó osztályait végezni, valamint zongorában is oktatást adni és a német nyelvet tökéletesen birja. Pályázók leveleiket ezen czim alá küldhetik: Grosz Sámuel, u. p. Abauj-Szemere, Fáj. 6984

Egy vidéki

nagyobb füszer és vaskereskedésben, két jó házból való fiu tanulóul azonnal felvétetik, hol legjobb bánásmodban részesülnek. Ajánlatok intézendők Herrdek István Monór. Pest-m. 7003

Oktatás.

Homme de lèttres

journaliste hongrois', parlant parfaitement: français, anglais, allemand, ayant voyagé partout en Europe, s'offre en qualiti de secretaire, impressario etz, faite la correspondence, des traductions, redige des ar ticles, donne des leçons même pour logement. S'adresser sous «français» à l'expedition.

Okleveles

német nevelőnő, ki a zenében, franczia és angol nyelvben, alapos oktatást ad, azonnali alkalmazást keres. Czime a kiadóhivatalban. 7303

Nevelői

vagy korrepetitori állást óhajt, egy végzett orvos-növendék, ki tiz évi működéséről bir bizonyitványokkal, a legelőkelőbb családoktól. Ajánlatok «Szerény feltételek 7306.» czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Nevelői állást

keres egy III-ad éves orvosnövendék, lakás és ellátásért. Szives ajánlatok «E. E. 7293.» sz. a. a kiadóhivatalba kéretnek, hol bővebb felvilágositás nyerhető.

Franczia nyelv.

Egy párizsi születésü nő, otthon és a házon kivül, ajánlkozik a művelt közönségnek, óraadásra anyanyelvében Czime a kiadóhivatalban. 7314

Izr. gyermekkertésznő,

ki több éve ezen téren teljes elismeréssel működött, valamennyi kézimunkát birja, és a házvezetést alaposan érti és esetleg gyermekeknek elemi oktatást magyar és német nyelven adhat, anyátlan gyermekekhez v. házvezetőnőnek óhajt alkalmaztatni. Szives ajánlatok «S. M. 7312.» sz. alatt a kiadóhivatalba kéretnek, hol az illető czim is megtudható.

Nevelői állást keres.

Egy magyar születésü, jó bizonyitványokkal ellátott, nagyon elfogadható külsejü róm. kath. egyén óhajtana a vidéken egy vagy több gyermek mellett vallás különbség nélkül, az elemi osztályokban oktatást adni, alaposan birja a magyar és német nyelvet, esetleg tudna olasz nyelvben is oktatást adni. Modoránál fogva képes a legfelsőbb rangu uri család gyermekeinek a nevelését elvállalni. Szives megkeresések a kiadóhivatalba intézendők, hol a czim 7307 sz. a. megtudható.

Gimnáziumi

és reáliskolai tantárgyakban, ugyszintén angol nyelvben oktatást óhajt adni, egy szigorló orvos. Czim a kiadóhivatalban. 7296

Lakás és bérlet.

Egy vagy két

tanuló külön szobát és ellátást kaphat, a VII. kerületben jutányos áron. Hol? megtudható a kiadóhivatalban. 7309

Csinosan

butorozott hónapos szoba, 1 vagy 2 ur számára, augusztus 1-től kiadó. Czim a kidóhivatalban. 7266

Lakás

a belvárosban. A kalap- és himző-utcza sarkán egy igen szép, II. emeleti erkélyes utczai lakás, november 1-ére kiadandó. A lakás áll: 5 utczai szobából, konyha, előszoba, éléskamra, pincze és padlás helyiségekből. Bérösszeg 1000 frt. Bőv. a kiad. 7282

Különbejáratu

butorozott szoba az operánál azonnal kiadó, esetleg teljes ellátással. Czim a kiadóhivatalban. 7320

Kerestetik

november 1-ére egy lakás, lehetőleg első emeleten 4 szoba, fürdőszobával stb. az Andrássy-uton fekvő előnyben részesül. Ajánlatok «Lakás» alatt Mezei Antal hirdetések felvételi irodájákoz Budapesten, Dorottya-utcza 6. szám alatt intézendők. 6963

Csillag-utcza 8. sz. alatt egy első emeleti

lakás,

november 1-ére kibérelhető. 7268

Különféle.

Vidéki gyermekek,

kik Budapesten végzik iskoláikat, egy fölötte tisztességes családnál, hivatalnok özvegyénél, kinek fia középiskolai tanár, egész ellátást, azonkivül elemi-, reál- vagy gimnáziumi tantárgyakból ismétlési órákat, esetleg teljes oktatást nyerhetnek; kivánságra a zongorázásra is tanittatnak. Közelebbi felvilágositást a kiadóhivatalban kapható. 6692

Portir Irma

varrónő felszólittatik, hogy a neki elkészités végett még juliusban átadott ruhát, ha magát annak a gyanunak, hogy azt elzálogositotta s a hatósági heavatkozásnak kitenni nem akarja, haladéktalanul küldje haza. 7721

Bőrhámlásokat

és ilyféle bőrbetegségeket, mint korpát, vörös foltokat, durva bőrt stb. stb. gyógyit a kitünő már sok esetben sikerrel használt ártalmatlan készitmény «**Antikerpin.**» Az ezen betegségekkel együtt járó bőrviszketeg azonnal eltünik. — Ára üvegenként 3 márka 50 fillér (2 frt 20 kr.) Minden üvegese a védjegygyel van ellátva. Egyedüli raktárak: **C. Weber** gyógyszerész **Bécs. Ulrichplatz 4** szám és **Török J. Budapesten.** 2240

50 forintot annak,

ki tudomásomra adja, hogy 4 hét előtt elszabadult zöld Pepi nevü papagályom hol van Czi mem a kiadóhivatalban. 6911

Két tanuló,

ki az alsó-reáliskolákat látogatja, teljes ellátást nyer szerény feltételek mellett, egy a belvárosban lakó, a legtöbb iskolához közel családnál. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7315

„VICTORIA" GÉPOLAJ ...sz. HOTTELMANN A. BUDAPEST. 3136

Nem többé **Ragosine-olaj,** hanem

Viktoria-gépolaj

a neve az általam forgalomba hozott ismert kitünőségü savés gyantamentes ásványolajnak és **csak akkor hamisitatlan,** ha fenti védjegygyel el van látva. Kapható csakis **Hottelmann A.**-nál **BUDAPESTEN.** VI., váczi-körút 23. szám. Ajánlatok kivánatra bérmentesen.

Iskolai eszközök

rendkivüli olcsó árakon. 3185

Körző, rajzdeszka, tömb, füzetek stb.

KANITZ C. papirkereskedésében Budapest, Dorottya-utcza 12.

CSUPORT J.

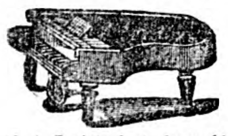

Zongora-készitő, ajánlja **uj és használt zongora-raktárát.** Ócska zongorák ujakra **becseréltetnek.** Zongora-kölcsönző-intézet. Javitások és hangolások pontosan eszközöltetnek. **Zongora-terme: Kristóf-tér 8-ik szám.** 3027

Görcsér-harisnyák,

selyemből és **czérnából, irrigateurök Késmárszky** tanár ur módszere szerint, **ágybetétek, légvánkosok, bougiek, katheterek, méhgyürük, sérvkötök ruggyantából** és **angol aczélból, suspensoriumok** czérnából, szarvasbőrből és gummiból, **haskötök, köldökkötők, fecskendők** kautsukból és ónból, **méhfecskendők, szivóüvegek, tejszivornyák, tejszivók, szarvasbőrtakarók, vánkosok, óvszerek,** valamint készülékek elgyengült férfierő (tehetetlenség) ellen, ára ezüstből 40 forint, aranyból 100 frt használati utasitással. Jegyzéket ingyen, legolcsóbban szállit:

Politzer Mór,

cs. és kir. szab. sérvkötő-gyára

Budapest, IV. ker. Deák Ferencz-utcza.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek utánvét mellett.

Gummi esőköpenyek, gummicipők, gamaslik és szarvasbőr nadrágok nagy raktára. 1969

Fa-eladás.

Kiskoru Almásy István lengyendi határban levő mély-pataki erdejében levő **150—160 c. hold fa-állománya** (bánatpénz 1500 frt) és a garábi erdejében levő mintegy **32 c. hold fa-állománya,** (bánatpénz 320 frt), folyó évi **szeptember hó 23-án d. e. 10 órakor, Almásy Sándor** gyám és gondnok ur lakásán, **Budapesten őszutcza 40. sz. a. nyilvános árverésen el fog adatni.** 3188

PILULES DE BLANCARD

Változatlan minőségü vasas iblany.

NEW-YORK 1853 A Párisi orvosi akadémia által elismert, Francziaországban nyilvánosan elfogadott. Szt. Pétervárt az orvosi tanács által autorisáltatott. PARIS 1855

Ezen pilulák, melyek az **iblany-és vastartalmaiban** osztoznak, kiválóan alkalmasak a görvenyből származott annyira változatos betegségeknél (idült daganatok, hugyrekedés, a testbeni rosz nedvek stb.) mik ellen az egyszerü vastartalmú anyagok hatással nem birnak; a **Chlorose** (sápadtság), a **Leucorrhée** (fehérfolyás), **Aménorrhée** (havitisztulási nehézségek) a **Phthisie** (sorvadás) és **Syphilis** (bujakor) stb. Végre igen alkalmas szer a szervek működésének előmozditására és a gyenge, vizenyős vérü szervezetek átváltoztatására.

JEGYZET. — A tisztátlan és hamisitott vasas iblany kártékony és izgató gyógyszer. A valódi **Pilules de Blancard** mint authenticus, ezüst lemezzel van lepecsételve és az üvegcsére ragasztott zöld vignettán névaláirásunkkal ellátva. *Blancard*

Pharmacien à Paris, RUE BONAPARTE 40.

Egy üveg ára 2 frt 50 kr., kis üveg 1 frt 25 kr.

Budapesten főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára, király-utcza 12. szám.

A **Franklin-Társulat** kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvárusnál kapható — az osztrák tartományok számára **Szelinszki György** cs. kir. egyetemi könyvárusnál Bécsben I., Stephansplatz Nr. 6.

AZ

OLCSÓ KÖNYVTÁR

Szerkeszti: GYULAI PÁL.

Legujabb megjelent füzetek.

205. füzet. **Longfellow** W. Henrik. **Az arany legenda.** Angolból forditotta Jánosi Gusztáv. Füzve 40 kr.
206. « **Chateaubriand. René.** Francziából forditotta Bogdánfy Lajos. Füzve 20 kr.
207. « **Czuczor** Gergely **hősköltemények és meséi.** Második kiadás. Füzve 30 kr.
208. « **Fáy** András. **A mátrai vadászat.** Vigjáték három felvonásban. Füzve 20 kr.
209. « **Augier és Foussier. A szegény arszlánnők.** Dráma 5 felvonásban. — Francziából forditotta R. Füzve 30 kr.
210. « **Shakespeare. Sok zaj semmiért.** Vigjáték öt felvonásban. Angolból forditotta Ács Zsigmond. Füzve 30 kr.
211. « **Constant** Benjamin. **Adolf.** Egy ismeretlen iratai közt talált történet. Francziából forditotta és bevezetéssel ellátta dr. Béri Moravcsik Gyula. Füzve 30 kr.
212. « **Bozzai Pál irodalmi hagyományai.** Kiadta Lévay József. Füzve 30 kr.
213. « **Greguss** Ágost. **A balladáról.** A Kisfaludy-társaság által 1864-ben jutalmazott pályamű. Harmadik javitott és bővitett kiadás. Füzve 40 kr.

3192

Valódi CSAK Br. ALTSTÄDTER PHÖNIX-SZESZE A VÖRÖS KERESZTEL

„ERZSÉBET" (VÖRÖS KERESZT) KÓRHÁZ.

3/1886. *Bizonyitvány.* *I-ső sebészeti osztály.*

Alulirott a vezetés alatt álló sebészeti osztályon tett kisérletek alapján bizonyitja, hogy az ALTSTÄDTER-féle „PHÖNIX-SZESZ" mindazon kóros esetekben, hol szeszes bedörzsölések javalvák, s hol felületes vérbőség létrehozása czéloztatik, nevezetesen az izületek, heveny és idült csuzos bántalmainál, azután csonttörések és ficzamok alkalmával, merev kötések hosszas viselése által okozott izomzsongtalanság és sorvadásnál, massage közben stb. jó eredménynyel használtatott, végre, hogy még huzamosabb használata után sem okozott bőrizgatást vagy lobosodásokat.

Budapest, 1886. május 17-én. *Dr. FARKAS LÁSZLÓ, osztályos főorvos.*

Mielőtt Phönix-szeszemmel a nyilvánosság terére léptem volna, saját és a szenvedő közönség megnyugtatására a legtöbb beteg- és kórházakban átadtam kipróbálás végett, s ott a következő betegségekben *fényes eredménynyel* lett használva; ennek folytán a szesz egy oly általános szer, melynek kitünősége mind általánosságban, mind a közhasználatra nézve jónak találtatott és egy családban sem kellene nélkülöztetnie. Az én Phönix-szeszem a legtöbb nyilvános betegházakban folytonosan használtatik s különösen bebizonyul bedörzsölésnél (massage) minden *csuzos bajokban, az izületek avult csuzokban, podagrában, köszvényben, idegbajokban, idegszakgatásban, idegkórban, keresztcsont-fájásban, ischiásban, fejköszvényben, idegbajokban, ficzamodásokban, holttag ellen, az idegek és izmok megmerevülésénél, vérakadásoknál, zuzódásoknál,* melyek hosszu ideig tartó kötözések után támadnak; főleg pedig *fárasztó munka és hosszu gyaloglás* után és előtt való *erősitésre,* valamint *előhaladt aggságban a beálló gyengeségnél;* továbbá *fülzugás és fülszaggatás ellen, a szemek gyengeségében, fogfájásban, szájbajokban mint szájviz, fejfájásban és a hajtalaj erősitésére.* Belsőleg használva *rögtön beálló rosszullétben, hányásnál, gyomorszorongatásnál, rossz emésztésnél, kolikában, büzös lehelletnél és choleránál.* — *Ára egy üveggel 1 frt, 6 üveg 5 frt 50 kr., 12 üveg 10 frt o. é.* 3041

Központi küldeményezési raktár Br. ALTSTÆDTER feltalálónál, Budapest, király-utcza 26.

3015

Fényképészet.

Eddig király-utcza 25. szám alatti müteremem mától fogva **csakis király-utcza 13. sz. a. a Laudon utczával szemben** létezik. Kiváló tisztelettel

BÉKEI H. „Atelier Makart".

Egy telek 211 □ öl

a Damjanics és István-utat összekötő nefelejcs-utczában **eladó.** Értesités **Damjanics-utcza 23.** 3164

A m. t. katonatiszt urak, államhivatalnok és tanár urak, egyh. férfiak és másjó állomásu egyének részére.

BUTOROK

a legegyszerübbtől a legfinomabbig, igen kedvező feltételek és olcsó árak mellett

részletfizetésre

eladatnak. — Bővebb értesitést nyujt:

BANDI SÁNDOR ur

SZABÓ JÓZSEF butorkereskedésében

Budapest, Nádor-utcza 4., a magyar országos bank uj épületében. Felvilágositások és egyes rajzok készséggel küldetnek, nagyobb szükségletnél megküldjük a butor-albumot 1½ frt ellen, mely összeg azonban az album viszszaérkezése után 14 nap alatt visszaszolgáltatik. 2813

Értesités és meghivás.

Van szerencsém nagyrabecsült vevőim és a t. cz. közönség szives tudomására hozni, hogy évek óta **Gizella-tér 3. sz.** alatt volt **butorraktáromat** aug. 1-ével a fővárosi árvaszék által eddig birt hivatali helyiségeibe,

rózsa-tér és Lipót-utcza sarkán

(a régi városháza mögött), helyeztem át.

Eme helyiségváltoztatásnak főczélja a butorszakmában egy **uj rendszernek** alakitása azaz **különálló,**

teljesen felszerelt mintatermek és szobák,

melyek az áruk alapos megtekinthetését, azok minősége és izléses kivitele megbirálhatása végett.

Ezen alkalommal a volt helyiségemből áthozott összes ismert szolidnemü **asztalos- és kárpitos-butorkészletemet minden versenyt felülmuló áron adom el, fenntemlitett uj rendszeremnek** alakitása végett és meghivom b. vevőimet és a t. cz. közönséget ezen **kedvező butorbeszerzési alkalom gyors felhasználására.** Tisztelettel

Sárkány Ig. butorgyáros,

2851 **a rózsa-tér és Lipót-utcza sarkán I. em.**

„THE GRESHAM"

életbiztositó-társaság Londonban.

Fiók Ausztriában:	Fiók Magyarországban
BÉCS,	BUDAPESTEN,
Gisellastrasse 1, a társaság saját házában.	Ferencz József-tér 5. és 6, a társaság saját házában.

A társulat vagyona . .	frank	91.064,543.54
Évi jövedelem prémiák és kamatokban 1885. jun. 30-án	«	17.926,068.77
Kiadások biztositási, járadékszerződések és visszavételekre stb. a társulat fönállása óta (1848) több mint	«	164.776,000.—
Az utolsó 12 havi üzleti időszakban a társulatnál . .		66.393,200.—
frankért uj ajánlatok tétettek, mi által a társulat fenállása óta tett ajánlatok összege		1.391.163,329.—
francra rúgnak.		

Prospektusok, valamint minden egyéb fölvilágositások nyujtatnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városaiban ügynök urak és az **osztrák** és **magyar fiókok** által. 209

Pályázati hirdetmény.

Az ungmegyei gazdasági egyesületnél véglegesen rendszeresitett **titkári állomásra** Ungvár székhelylyel, pályázat nyittatik.

Ezen állomásra pályázni szándékozók okmányilag tartoznak igazolni, hogy fogalmazásban való teljes jártasságukon felül valamely hazai gazdasági tanintézetet sikerrel végeztek, s a gazdálkodás terén a gyakorlati ismereteket is elsajátitották.

A titkár kötelessége lesz a tulajdonképeni titkári teendőkön felül az egyesületre ruházott biztositási ügynökséget, valamint a mezőgazdasági gépek elárusitó ügynökségét is vezetni, továbbá tartozni fog 1000 frt óvadékot nyujtani.

A titkár 700 frt évi fizetésben, valamint az ügynökségek után 300 frtig befolyó ügynöki járulékokat egészben, azon tul haladó összegből felét kapja.

Pályázók felhivatnak, miként a kellő okmányokkal felszerelt s az egyesület választmányához intézett kérvényeiket Bernáth Dezső gazd. egyesületi elnökhöz czimezve (lakik: Ungmegye, Tornócz falu, pósta helyben) pósta utján vagy személyesen f. évi szeptember 20-ig nyujtsák be.

Kelt Ungvárt, 1886. augusztus 28-án. 3145

Az ungmegyei gazdasági egyesület.

DEHAUT LABDACS

Ezen **növényi hashajtó-szer** ellentétben más hashajtó-szerekkel, csak akkor működik jól, ha igen jó tápláló ételekkel és erősitő italokkal. u m. bor, kávé, thea, jó huslevessel stb. vétetik be, a bevételre bármely óra választható. Különösen ajánltatik a **rosz gyomor-, máj- és epebántalmaknál, vértolulás, főfájás, s aranyér, elnyálkásodásnál** s általában a **gyomor s epetisztitására.** — Egy doboz (50 db) ára 2.50. Kis doboz (25 db) 1.50. Vidékre 2.70 vagy 1.70 beküldése mellett bérmentve.

Főraktár Magyarországra nézve:

Budapesten, TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára, **király-utcza 12. sz.** 2819

Am 1. September

beginnt ein neues Abonnement auf das

„Budapester Tagblatt".

Wir laden hiemit die deutschlesende Bevölkerung Ungarns zur Pränumeration auf unser Blatt ein.

Wir sind in der angenehmen Lage, unseren Lesern mittheilen zu können, dass wir einige Meisterwerke der neueren Romanliteratur erworben haben und mit der Veröffentlichung dieser neuen Werke im Laufe des Herbstes beginnen werden. Nach Abschluss des Romans:

„Die Schatzinsel" von Stephenson

beginnen wir mit einem interessanten, geistvollen Werke

„Die Theaterprinzessin" von Robert Byr,

welchem Werke ein spannender französischer Roman

„Paula" von Hector Malot

folgen wird. In rascher Folge werden sich diesen Werken anschliessen:

„Die Sünden der Väter" von Léon Sloët

und ein im besten Sinne des Wortes sensationeller Roman:

„Die Seelenfängerin" von Sacher-Masoch.

Die bisher erschinenen Nummern des sensationellen Romans „Die Schatzinsel" werden neueintretenden Abonnenten gratis nachgeliefert.

Die Abonnementspreise betragen

Ganzjährig	fl. 14.—,	Vierteljährig	fl. 3.50,
Halbjährig	fl. 7.—,	Monatlich	fl. 1.20.

Die Administration des „Budapester Tagblatt"

Kecskemétergasse Nr. 6.

Én Csillag Anna,

az én **185 ctm.** hosszu óriás **Loreley hajammal,** melyet **saját találmányu hajkenőcsömmel 14 havi használat után nyertem,** — e hajkenőcs a leghiresebb orvosi személyiségek által a **legjobb szernek** ismertetett el minden **hajbetegség** és a **hajkihullás** ellen, a **haj növésének előmozditására, a hajtalaj erősitésére, fejkösszvény (Kopfmigraine), korpaképzés és kopaszság ellen,** e kenőcs még fiatal uraknál is hihetetlen gyorsasággal elősegiti a **szakálnak** erőteljes növését, kigyógyitja a szakálnak még oly avult betegségeit s rövid használása után a hajnak és szakálnak természetes fényt és tömörséget kölcsönöz s megóvja azokat a korai megőszüléstől a legkésőbbi agg korig. Igen kellemes illatja végett az én hajkenőcsöm nagyon finom toillettekenőcs és nem szabadna egy házban sem hiányoznia.

Ára köcsögönkint 1 frt 25 kr o. ért.

Postával küldetik a világ minden részeibe **Csillag és Társa** gyárából **Budapest, Király-utcza 26. szám.** — Kapható a birodalom összes gyógyszertáraiban és gyógyfükereskedésekben. 2778

Hirdetések

felvétetnek

a kiadóhivatalban

Budapesten,

IV., kecskeméti-utcza 6.

A «PALLAS» irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában (Budapest kecskeméti-utcza 6. sz. megjelent:

NÉPSZERÜ CSILLAGASZATTAN.

Az égboltozat egyetemes leirása.

Irta

FLAMMARION CAMILLE.

Forditotta

HOITSY PAL.

860 ábrával, szines kőnyomatok és csillagászati térképek III. kötet. — **Füzve 9 frt. Diszkötésben 12 frt.**

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönetirat folytán ezen intézet legmelegebben ajánlható.

Titkos betegségeket,

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakórnak utókövetkezményeit, nőknél fehér folyást, bármennyire is idültek, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója, és bőrbetegségeket, gyógyit uj gyógymód szerint biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. GARAY ANTAL

orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt csász. kir. oszt.-főorvos. **Lakás:** Budapest, VI. ker. gyár-utcza 7., I. em. bejárat a lépcsőről, a sugár-uttól jobbra a második ház.

Rendel: naponta 10 órától d. e. egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. Díjazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és szerzőnél Dr. Garai Antalnál megrendelhető:

Népszerü utmutató

a nemi betegségek s ezek észszerü gyógykezeléséhez

czimü könyv. — **Ára 2 frt 50 kr.** 2070

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. II. A nemi élet ébredése. III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. IV. A hugycsőtakár (Tripper) és hugycsőszükületek. V. A bujakór (syphilis). VI. Fehérfolyás. VII. Elgyengült férfierő. VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője a prostitutió.

A PALLAS

irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelentek és kaphatók a következő:

Jogi és törvénykiadások ügyvédek, birák és közigazg. hivatalok számára:

A magyar örökösödési eljárás a biróságok előtt. Irta **Rónaszéki Trux Hugó** h. ügyvéd, budapesti kir. itélő táblai pótbiró. — Ára . . . . 1 frt 80 kr.

A szerző e könyvével nagy hiányt pótolt jogi irodalmunkban, mert ép az örökösödési eljárás az, mely daczára annak, hogy oly nagy mérvben van összeforrva a nagy közönség érdekében még sincs szabályozva egyöntetü törvény által. A fenti mü pótolni igyekszik e hiányt, midőn a fennálló törvények, rendeletek és döntvények alapján rendszeresen összeállitotta az eljárást az örökhagyó elhalálozásától a hagyaték átadásáig.

A bélyeg és illetéki törvények és szabályok teljes gyüjteménye. Szapáry-féle szöveg, min. rendeletek és betürendes illetéki dijjegyzék. Ára 2 frt, kötve . . . . 2 frt 40 kr.

A bélyeg-törvény e korrekt és **legteljesebb** kiadása nélkülözhetlen ügyvédi és közjegyzői irodákban, pénzügyi hivatalokban, stb.

A párbér Magyarországon. Jogtört. fejlődése és jelen állása szerint irta **Timon Ákos** jtdr., jogakad. r. tanár. Ára . . . 4 frt — kr.

E mü kimeritően tárgyalja a párbér történelmi fejlődését és a pozitiv párbér jogot, s igy tudományos becse mellett kiváló gyakorlati fontossággal is bir lelkészek, birák, ügyvédek és közigazg. hivatalnokok számára.

A párbér jogi természete. Irta **Kovács Gyula** okl. ügyvéd, k. táblai pótbiró, akad. lev. tag. **Második bővitett kiadás.** Ára 1 frt 20 kr.

Kovács müve a Timon-féle munkálat beható és alapos birálata. A 2-ik kiadás kiterjeszkedik a kuria által a párbérügyben legközelébb teljes ülésben hozott döntvényeire is.

A PALLAS

irodalmi és nyomdai részvénytársaság kiadásában s ugyanott (kecskeméti-utcza 6. sz.) valamint minden könyvkereskedésben kapható:

Nemzetgazdasági irók tára.

Kiadja a m. tud. akadémia nemzetgazdasági és statisztikai bizottsága.

I. kötet:

HUME DÁVID

Közgazdasági tanulmányai.

Forditotta: **KÖRÖSI JÓZSEF.** Előszóval ellátta: **KAUTZ GYULA.**

Ára füzve 1 frt 80 kr.

A kiváló hely, melyet a nemzetgazdaság korunkban a tudományok közt elfoglal; ama nagy fontosság, melylyel annak tanai a nemzetek egész életére nézve birnak, mint szükségesbé teszik annak mélyreható tanulmányozását.

E meggyőződésben határozta el a m. tud. akadémia nemzetgazdasági és statisztikai bizottsága a nemzetgazdasági irók tára czimü vállalat kiadását, mely tiszta és szabatos forditásban óhajtja átadni a nemzetgazdaságtan iránt érdeklődő köröknek a nemzetgazdasági classikusokat azon sorrendben, a mint azok a mult század közepétől fogva időrendi egymásutánban következnek:

I. kötet: Hume Dávid tanulmányait II-dik kötet Quesnay és Turgot egyes értekezései, forditotta Fenyvessy Adolf, III. kötet Smith Ádám: A nemzeti jólét természetéről és okairól, ford. Heltay Ferencz. IV. Malthus Róbert a népesedés, ford. György Endre. V. Ricardo Dávid: A közgazdaság alapelvei, ford. Láng Lajos. VI. Sismondi Jean: A politikai gazdaságtan uj elvei.

A fenti intézet készséggel vállalkozott e könyvtár kiadására annál is inkább, mert nem szenved kétséget, hogy irodalmunk ez által diszére váló gyarapodásban részesül.

Közönségünk érdeklődésétől fog függni, hogy a vállalat mind tágabb körből egyesithesse magában a legjelesebb nemzetgazdasági iróknak minél több kiváló érdekü munkáját. A gyüjtemény minden egyes kötete külön lesz kapható bármely könyvkereskedésben vagy a fentemlitett kiadónál, hol előjegyzések a további kötetekre már most is elfogadtatnak.

Nyomatik a kiadótulajdonos: Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IV., kecskeméti-utcza 6. szám.